

עזר כנגד

כשיש לילדים הבוגרים בני זוג

הפרק יעסוק בכניסה של אנשים חדשים ומשמעותיים למערכת המשפחתית הקיימת – בני הזוג של הילדים הבוגרים. בני הזוג אינם סתם חברים שבאים והולכים, לעתים הם הדבר הכי חשוב בחיי הצעירים. הם מאוהבים בהם, משקיעים בהם זמן ותשומת לב בהווה ומתכננים איתם את העתיד. לעתים הקשר מעורר התרגשות והנאה, ולעתים גם מתחים ואכזבות. לעתים ההורים מרוצים מהקשר ולעתים לא. בכל מקרה, כניסת אדם זר וחדש למשפחה מפירה את האיזון שהיה בה עד כה. הרגלים צריכים להשתנות, ועימם גם היחסים בין ההורים לילדים, שצריכים לכלול בתוכם את השותפים החדשים לקשר.

נסו לבדוק –

האם כהורים –

- אתם מרגישים שבני הזוג של ילדיכם אינם מוצאים חן בעיניכם?
- אתם מרגישים שיש לכם ביקורת על בני הזוג אבל אינכם אומרים כדי לא לקלקל את היחסים?
- אתם מרגישים שהיחסים עם הילדים הסתבכו עם כניסת בני הזוג?
- אתם מרגישים שבני הזוג הביאו איתם הרגלים שאינם מתאימים למשפחה שלכם?
- אתם מרגישים שילדיכם השאירו אתכם מאחור כי הם עסוקים כל כך בבני הזוג?
- אתם מרגישים שיש מאבקי כוח ביניכם לבין בני הזוג?
- אתם מרגישים שאתם דואגים ולחוצים כי לילדיכם אין בן זוג קבוע?
- אתם מרגישים שאינכם מסתדרים עם משפחת בני הזוג?
- אתם מרגישים שהיחסים עם הילדים השתפרו עם כניסת בני הזוג, שנוח וקל יותר עכשיו?

האם כילדים בוגרים –

- אתם מרגישים שההורים אינם מקבלים את בן הזוג שלכם כפי שהייתם רוצים?

- אתם מרגישים שיש להורים ביקורת על הזוגיות שלכם והיא מפריעה לכם גם אם אינה נאמרת ישירות?
- אתם מרגישים שמפריעה לכם הדרך שבה ההורים מגיבים לזוגיות שלכם ואינכם אומרים כדי לא לקלקל את היחסים?
- אתם מרגישים שההורים מתערבים לכם יותר מדי בענייני הזוגיות שלכם?
- אתם מרגישים שיש מאבקי כוח רבים, היעלבויות וכעסים של ההורים סביב הזוגיות שלכם?
- אתם מרגישים שקשה לכם לתמרן בין הזוגיות שלכם ובין ההורים?
- אתם מרגישים שקשה לכם לתמרן בין המשפחה שלכם ובין משפחת בן הזוג?
- אתם מרגישים שכאשר אין לכם בן זוג קבוע ההורים מלחיצים אתכם בנושא?

נושא ראשון -

ביקורת, כעסים ועלבונות בגלל בני הזוג של הילדים

הבוגרים

במקרים רבים כניסת בני הזוג מכניסה שמחה, התחדשות וסיפוק אל חיי ההורים והילדים הבוגרים. ההורים מאושרים לראות את ילדיהם בזוגיות טובה, נהנים ומפרגנים שהצעירים מתבגרים ובונים את עצמם עם אהוביהם. ההורים נרגעים ש"הילדים מסודרים" וטוב להם, והצעירים מאושרים באהבתם ומרוצים מתמיכת ההורים.

במקרים אחרים כניסת בני הזוג של הילדים הבוגרים מסעירה את המערכת המשפחתית. עלבונות, ביקורת, כעסים ומאבקי כוח הופכים שחקנים ראשיים בדרמת היחסים. לעתים המתחים גלויים ולעתים סמויים. קשה לכולם לשמור על ההיגיון שכה נדרש דווקא בתחום כה עדין ביחסים בינאישיים. מהמקום המאזין הזה קשה להורים לראות את זווית ההרגשה של הצעירים המאוהבים, ולא להקבל את זווית הכאב של ההורים. לכן חשוב לספר לכל אחד על עולמו של האחר, שיכיר ויבין באמפטיה גדולה יותר.

התלבטות ראשונה -

איך ההורים יכולים להסתדר עם בני הזוג של ילדיהם?

רוב הקושי הוא של ההורים, הנאלצים להתמודד עם אדם חדש במשפחה, שלא הם בחרו, שלא הם החליטו לאהוב, אבל הם חייבים להסתדר איתו. חייבים להיות בסדר כדי לא לקלקל את היחסים עם ילדיהם.

יש הורים שנעלבים כי הילדים מעדיפים את בני הזוג על פניהם:

ההורים מרגישים שרק בני הזוג מעניינים את ילדיהם הבוגרים, ובהם הם משקיעים את כל הטוב. מההורים מצפים שימשיכו לתת עזרה ומבקשים שלא יפריעו. הם מזכרים בהורים כשרע וקשה, ואז "שופכים עליהם" את מצבי הרוח. לעתים ההורים מרגישים דחויים ומרומים.

רון, אבא לרונית בת ה-25, מספר: "מאז שיש לה חבר, כבר שנה, העולם לא קיים עבורה, חוץ ממנו. היא עדיין גרה בבית כי זה נוח לה, אבל מבלה איתו כל הזמן. כשהם לא ביחד – הם בטלפון. אין לה זמן וסבלנות אלינו. אין סיכוי לדבר איתה או נניח לצאת למסעדה כמו פעם. אין לה זמן וגם לא חשק. אני רואה בעיניים שלה שאנחנו נודניקים מבחינתה. שנעזוב אותה בשקט וניתן לה להיות עם החבר. אנחנו כבר לא חשובים, רק הוא. היחס שלה ממש מעליב אותנו. אנחנו שמחים שטוב לה, אבל למה היא מתנהגת כאילו אנחנו לא קיימים בשבילה יותר?! כל השנים השקענו בה את הנשמה, אז הכושי עשה את שלו, והוא יכול כבר ללכת?! אנחנו כועסים אפילו שהיינו רוצים שלא. אז כשהיא מבקשת משהו אנחנו מגיבים בציניות: מזכרת שיש לך אבא ואמא?! היא נעלבת וכועסת, והיחסים 'על הפנים'. ככה זה חייב להיות? מה, אי אפשר שילד יהיה נחמד גם להורים וגם לחבר?"

רון נעלב כי הוא רוצה להרגיש שלבתו אכפת ממנו, שהוא חשוב לה לא פחות מהחבר. סוף סוף היא בוגרת, והוא יכול ליהנות ממנה במקום להיאבק ולהתאמץ כמו בילדות. ודווקא אז הבת בוחרת להשקיע עצמה בחבר ולא בהורים. הוא מתקשה לקבל את האכזריות שבהתנתקות הכמעט מלאה ממנו.

כשעל במת חייהם של הצעירים עולה שחקן ראשי חדש, מודל צעיר ואטרקטיבי יותר, ההורים עוברים באופן טבעי אל מאחורי הקלעים. הם מרגישים שאיבדו את כוח ההשפעה, מסתכלים בעיניים כלות על מאזן היחסים החדש הנרקם אל מול עיניהם. לעתים העלבון כה קשה שהוא מאפיל על הפרגון וההנאה מהזוגיות, שקיימים גם הם (פירוט בהמשך בנושא "יחסי כלה-חמות").

יש הורים הנכנסים למאבקי כוח מול הילדים הבוגרים ובני זוגם:

ההורים מרגישים שבני הזוג משתלטים להם על הילדים. כתגובה הם נכנסים למאבק לשמור על מקומם.

תמי, אמא לעודד בן ה-22, מספרת: "רעות, החברה של עודד, מחליטה בשבילו כאילו אין לו דעה משלו, כאילו שלהורים שלו אין בכלל דעה. היא כל כך שתלטנית!!! רק בתור דוגמה: היא חושבת שהיא יודעת מה יפה לו ללבוש, וכמובן, כל הבגדים הישנים בארון פסולים בעיניה. היא מחליטה שיש להם דברים יותר חשובים בגילם מאשר לבוא לארוחות יום שישי אצל ההורים, אז לא באים. ניסיתי להתעקש שזה מנהג משפחתי חשוב ולא עזר לי כלום. למה? כי הבן החכם והעצמאי שלי הולך אחריה כמו פודל. אם אני מנסה להגיד משהו הוא מתרגז שאני מתערבת יותר מדי. מה כבר ביקשתי?! פתאום אני והוא מוצאים את עצמנו בוויכוחים ומאבקים שאף פעם לא היו ביחסים שלנו, והכול בגללה".

תמי מתוסכלת שבנה, שעד כה ציית רק לה, מעביר את "הרגל הציות" לחברתו. קשה לה לראות שגם היא נוטה להשתלט על חיי בנה ומתקשה להרפות. את חולשתה היא רואה בצורה מוגדלת אצל בת הזוג, בבחינת "הפוסל במומו פוסל". היא הייתה רוצה שעודד יהיה עצמאי מול חברתו וצייתן כלפיה, משאלה כה אנושית אך בלתי אפשרית כמובן (הרחבה בפרק "כגודל הציפיות גודל האכזבות").

יש הורים הנסחפים למאבקים על הפרטים הקטנים ועל הכבוד. הם מתחשבים, מתעקשים, פועלים מתוך אשליה שהמאבק יחזיר את השליטה ביחסים עם הילדים, או לפחות יפסיק את התחושה הגרועה של חוסר האונים מול השינויים ביחסים עם הילדים.

לעתים ההורים מקנאים באהבה של הצעירים:

טלי, אמא לניב בן ה-30 ושירלי בת ה-27, מספרת: "מה שמטריף אותי זה איך הילדים שלי כל כך נחמדים לבני הזוג שלהם. הם אוהבים, מפנקים, משקיעים, הלוואי עלי שבעלי היה מתייחס אלי בהערצה כזאת. אנחנו נשואים כל כך הרבה שנים שניצוצות בטח אין בינינו. כואב לי שהילדים מתייחסים אלי כאילו הייתי מובנת מאליה.

כמעט אף פעם הם לא עוצרים לשאול מה שלומי ואולי אני צריכה משהו. אני יודעת שזה ממש ילדותי, אבל לפעמים אני מקנאה בבני הזוג שלהם. הם אף פעם לא שמחים לקראתי כמו לקראתם. אפילו שאני אמא ולא אמורה להרגיש ככה, זה כואב. זה ממש לא פייר. למה החברים מקבלים את כל הטוב ולא אני?! אני לא מעזה להגיד כלום אבל זה מציק לי נורא. לא מגיע לי שהילדים שלי יתעניינו בי וירצו ליהנות איתי, אפילו שאני רק האמא ולא בת הזוג שלהם?"

ההורים מרגישים שזה לא הוגן שהם השקיעו בילדים הרבה כל כך ומקבלים בתמורה את "השאירות". בני הזוג רק הגיעו ומקבלים כל כך הרבה אהבה, ובזכות מה? רק בזכות התשוקה והרומנטיקה? הקינאה ביתרונות בני הזוג כמעט בלתי נמנעת במובן הזה.

נוסף על כך, יש להורים קינאה לא מודעת ברומנטיקה הרעננה ומלאת התשוקה שיש בין הילדים ובני זוגם. המיניות המלבלבת בין הצעירים אינה קלה לעיכול אצל ההורים הנמצאים בזוגיות ותיקה (לעתים שחוקה או בעייתית) ולעתים ללא זוגיות משלהם (פירוט בפרק "כגודל הציפיות גודל האכזבות").

רוב ההורים מצליחים לווסת את הקינאה מתוך הידיעה שאין באהבת הצעירים כוונה לקפח אותם ושאיננה באה על חשבונם, ש"כך דרכו של עולם" – הצעירים מתאהבים בבני גילם ולא בהורים, וההורים אמורים למצוא להם את האהבה הרומנטית הכה חשובה לכל אדם במקומות אחרים ולא דרך ילדיהם.

הפיצוי להורים הוא בהנאה מאושרם של הצעירים ומהידיעה שבזכותם הפכו למבוגרים שמסוגלים לאהוב ולהעניק למישהו אחר. כשהקינאה יוצאת משליטה היא גורמת עוינות כלפי זוגיות הצעירים, ולעתים גם מביאה לניסיונות להרוס אותה דרך מאבקי כוח או ביקורת.

לרוב ההורים יש ביקורת כלשהי על הזוגיות של ילדיהם הבוגרים:

לעתים ההורים מותחים ביקורת כי בני הזוג "לא מתאימים" לילדים שלהם. לדעתם ילדיהם יכולים היו למצוא בני זוג טובים יותר.

ריבי ונתן, הורים לשרון בן ה-29, מספרים: "שרון הוא ילד רגיש ורציני, ככה הוא באופי שלו וככה חינכנו אותו כל השנים. הוא סיים תואר שני בכלכלה והתחיל לעבוד בהצלחה בבנק. החברה שלו, אוסי, כל כך לא מתאימה לו. הם כבר גרים יחד, ואין לנו צל של מושג מה הוא מוצא בה. מבחינת אוסי העולם הוא לונה פארק של

שעשועים. היא לא רצינית, והכול מבחינתה זה 'בכיף'. היא לא מתמידה בשום דבר, לא לומדת, סתם עובדת כברמנית בערבים. אנחנו חושדים שהיא גם לוקחת גראס מדי פעם. סגנון הדיבור שלה גס, ורואים שהיא באה מחינוך אחר משלנו. אנחנו לא גזעניים אבל היא באה ממשפחה מזרחית ולא אקדמאית, כל כך שונה מאיתנו. איתנו היא בכלל לא יוצרת קשר, אפילו לא מתוך נימוס. מבחינתה רק שרון קיים. ושרון? הוא מעריץ אותה ומוכן לעשות הכול בשבילה. הוא מוציא המון כסף על בילויים, הכסף שלו כמובן כי לה אין כלום. בבית שלהם הוא עושה הכול, והיא מתפנקת. זה כואב לנו. נראה לנו שמגיעה לשרון בחורה ברמה גבוהה יותר. המחשבה שהוא יתחתן איתה מעבירה בנו צמרמורת. ניסינו לברר איתו קצת את הנושא אבל הוא כעס כל כך ואמר שזה לא ענייננו מי בת הזוג שלו. כל כך נעלבנו. לפני שהכיר את אוסי הוא לא היה מעז לדבר איתנו ככה".

קשה להורים לקבל את העובדה שאולי דווקא שמחת החיים והקלילות של אוסי היא בדיוק מה שבנם הרציני צריך כדי לאזן אותו. הוא מקבל ממנה משהו שהיה צריך ולא קיבל עד כה.

ההורים חוששים שאולי הרמה הנמוכה של בת הזוג מעידה על בעייתיות אצל ילדם. הם מתוסכלים מהבחירה, ובמידה מסוימת מתביישים בה ובו. אין להם אפשרות להיות גאים בבחירה הזוגית של ילדם כפי שהיו רוצים כל כך.

שירלי, אמא של עודד בן ה-26, מספרת: "פעם השווצנו בין החברות על ההישגים של הילדים. עכשיו השוויץ הוא על בני הזוג של הילדים. כל אחת מספרת כמה החברה של הבן מוכשרת וכמה החבר של הבת אוהב אותה. מתגאים כאילו הם הולידו אותם. רק אצלי בת הזוג של הבן ממש לא לטעמי, ויש לי המון ביקורת עליה, ולבת אין בכלל חבר... מה אגיד להן, שאני מאוכזבת? אז אני שותקת, ובלב אני כועסת על כל העולם שאין לי קצת נחת מהילדים".

לפעמים ביקורת ההורים היא שבני הזוג אינם משתלבים בתוך הערכים המשפחתיים.

רותי ותמיר, הוריו של גיל בן ה-30, מספרים: "לגיל יש חברה כבר חמש שנים, שמה ענת. יש ביניהם קשר רציני, אנחנו לא יודעים אם זה בדרך לחתונה, אבל בגיל הזה הכול יכול לקרות. הבעיה היא

שלא נוח לנו בחברתה, וכנראה גם לה לא איתנו. יש לנו הרגשה שיש לה כל הזמן ביקורת עלינו. יש אינסוף דוגמאות. למשל, אנחנו משפחה חמה שכל הזמן מחבקת ומנשקת, וענת מסתכלת עלינו בעין עקומה כאילו זה פרימיטיבי. היא לא אומרת כלום אבל עובדה שגם גיל הפסיק לחבק כמו פעם. כשניסינו לחבק גם אותה היא נרתעה. אז אנחנו אומרים בהומור שענת לא אוהבת חיבוקים, אבל זה לא נעים. ניסינו להגיד לגיל בעדינות שההרגשה היא שיש לענת ביקורת עלינו, והוא אמר שאולי בעצם אנחנו ביקורתיים כלפיה. זאת עוד דוגמה לזה שהוא השתנה בגללה, פעם הוא לא היה ציני כלפינו. זה הסגנון שלה ולא של המשפחה שלנו. אז מה עושים כשהוא אוהב אותה, והיא ואנחנו לא מסתדרים? ממש בעיה".

ההורים שופטים את בני הזוג לפי אמות המידה שלהם. הם אינם סומכים על שיקול הדעת של הצעירים שהאהבה סנוורה אותם. הם חוששים שבני הזוג "יפתחו לילדים את העיניים" לראות את הרע במשפחה, שהייתה טובה בשבילם עד כה. הם חוששים שהילדים יתחילו להתנגד לערכי המשפחה, שיזלזלו ויסגרו חשבונות עם ההורים בעזרת בני הזוג שממלאים אותם באומץ. ההורים אינם רוצים בהשפעות שליליות שיגררו את ילדיהם לאורח חיים מזיק, שירחיקו אותם מהם.

בשל החששות והדאגה הם תופסים את בני הזוג כמקור הרע, שמסכן את היציבות המשפחתית.

דנית, אמא לדון בן ה-22, מספרת: "אני משקשקת מפחד מי תהיה החברה של דון. הרי ברור שהיא תנהל אותו, ככה זה נשים. ואיך אני יכולה לסמוך עליה שהיא לא תצא מולנו ותיקח אותו איתה. מה אני יודעת מה התסביכים שלה עם ההורים שלה. אני הרי יכולה להיות הכי נחמדה בעולם, והיא תהיה חסרת ביטחון וקנאית ותהרוס לי את הקשר עם הבן שלי. תראי מה זה, מישהי חדשה שאני עדיין לא מכירה, ובטח שאין לי שליטה מי היא תהיה, יכולה לקלקל לי את הדבר הכי חשוב לי בחיים, הקשר עם בני".

הביקורת מוקצנת כשההורים חושבים שבן הזוג מדיח את ילדיהם להתנהגויות מסוכנות ומזיקות – להפסיק ללמוד, להתחתן מוקדם מדי, לבזבז כספים, לנסוע כשלא מתאים. חוסר האונים מול החלטות הזוג הצעיר משגע את ההורים וגורם להם להתקיף בביקורת קשה. חלק

מהם מלווים את הביקורת המילולית בסנקציות כספיות והופכים אותה למאבק כוח גלוי (הרחבה בפרק "לו היינו רוטשילד").

ברוב המקרים עוצמת הביקורת של ההורים קשורה פחות לבעיות עצמן ויותר לחרדות שנובעות מעולמם הפנימי. כל הורה מגיב לקשיים מול זוגיות ילדיו ממקום הפגיעות האישית שלו. ככל שההורה פחות שלם עם מקומו ביחסים עם הילדים, ככל שהוא נוטה באופיו להיעלב או להיאבק, כך יעצים את הקושי ויתקשה לשמור על שיקול דעת. הרגשות הסוערים עלולים להתבטא בעוינות סמויה או בהתפרצויות גלויות שבכל מקרה מעכירות את היחסים (פירוט בנושא ההשלכות בפרק "כגודל הציפיות גודל ההשלכות" ובנושא הביקורת בפרק "כמה להתערב").

בגלל החששות לעתים קשה להורים לראות את הטוב שבבני הזוג, שאולי בזכותם ירחיבו וירעננו את הערכים המשפחתיים ולא דווקא יהרסו אותם.

דניאל, אבא של שרון בת ה-23, מספר: "דוד, החבר של בתי שרון, הוא מסורתי, אפשר להגיד 'דתי לייט'. אנחנו בית ממש חילוני, ובהתחלה נלחצנו שהוא הולך להחזיר אותה בתשובה. היינו די עוינים כלפיו, אני מודה. גם אותה תקפנו בהערות עוקצות כמו: 'אין מספיק חילוניים שהיית צריכה לעבור לדתיים?!' כאילו בצחוק אבל ממש לא. למזלנו הם היו שקטים באהבתם, ועם הזמן ראינו שדוד לא מזיק, להפך. בזכותו התחלנו לעשות קבלת שבת נחמדה כזו, כל המשפחה ביחד. ואפילו הבן הצעיר שלי, בן 15 שאף פעם לא מבזבז זמן על המשפחה, מסכים לשבת איתנו לשולחן. לא האמנתי שאגיד את זה, אבל הרווחנו בזכותו".

כשירדה החרדה, דניאל והמשפחה יכלו לראות את הטוב שהביא החבר מעבר לאיום הסטריאוטיפי שלו. במקרים אחרים החרדה אינה מאפשרת לראות את הקושי והכאב שמסתתרים מאחוריה.

להורים רבים קשה להודות כמה מאיימת עליהם התרחקות הילדים:

להתלונן ולכעוס על הילדים זוהי דרך קלה להורים, זה חלק מהרגל רב שנים ביחסים. קל להם להתיק את הכעס על ילדיהם הבוגרים לכיוון בני הזוג "המרגיזים", לפנטז שאם ילדיהם יבחרו בן זוג לשביעות רצונם הם יישארו קרוב אליהם ובשליטתם. קשה להורים לראות שמתחת לביקורת, לכעסים, לעלבונות ולמאבקי הכוח מסתתר הכאב על כך שהצעירים נפרדים

ומתרחקים מהם לעולמם הזוגי; שאין להורים שליטה על מה שיקרה; ושלא תמיד הם יכולים להשפיע ולעזור. אלו תחושות בלתי נסבלות של אובדן, כאב וריקנות, שפעמים רבות הנפש ממסכת בתחושות קלות וחיוניות יותר של כעס, ביקורת ועלבון.

רוב ההורים מתקשים לבטא את רגשותיהם השליליים בנושא בני הזוג:

רוב ההורים שומרים את רגשות הכעס והעלבון בתוכם ואינם מדברים עליהם עם הצעירים. הם חוששים למתוח ביקורת, לכעוס או להעליב כי אז הצעירים יתרחקו מהם לגמרי. לחלק מהם ניסיון לא מוצלח מפעמים שבהן אמרו את שעל ליבם והצעירים תקפו בחזרה. את מר ליבם הם שופכים בפני בני הזוג שלהם או בפני החברים והחברות.

שולה, אמא של דניאל בן ה-22 ואמיר בן ה-25, מספרת: "זה כבר הפך להיות בדיחה בין החברים איך פעם היינו מקטרים על החברים בתיכון ועל המורים של הילדים, ועכשיו על בני הזוג. אני אומרת 'בדיחה' כדי לא להגיד שבעצם זה די עצוב. לחלק אין בעיות והם מרוצים מבני הזוג – אז מקנאים בהם. אצל השאר, לכל אחד יש את הכאב שלו על החבר או החברה של הילדים. והכי קשה זה שצריך לשתוק. מה יש לנו להגיד, שהחברה קנאית מדי וזה לא טוב ליחסים? או שהחבר מנצל את הבת וזה יעשה לה רע ברגע שתפסיק להתלהב מזה שהוא חתיך? הילדים יקשיבו לניסיון החיים שלנו, לראייה האובייקטיבית שלנו? בחיים לא. הם כל כך נצמדים לאהבה שלהם ומגנים עליה בחירוף נפש. אנחנו חוטפים את העצבים שלהם כי אנחנו לא מפרגנים מספיק. ממילא זה לא יעזור אז עדיף לשתוק בינתיים. בלב אני מקווה שאני לא צודקת, ושאוּלי בן הזוג כן טוב, כי כשהיו בעיות אני ממילא אהיה זו שתצטרך לנקות את השברים... אבל זה בהחלט מעיק".

כמו בתחומים נוספים ביחסי הורים וילדים בוגרים, ההורים מרגישים שילדיהם מחליטים, והם שותפים פסיביים המשלמים את מחיר האכפתיות ואחר כך את מחיר הכישלונות.

ההורים מחפשים דרכים להסתדר עם בני הזוג של הילדים הבוגרים:

כשיש כימיה בין ההורים לבני הזוג של הילדים הבוגרים המצב פשוט. ההורים ובני הזוג מתחברים, מדברים, נהנים ביחד, בלי להתאמץ. ההורים מרגישים שכניסת בני הזוג היא תוספת חיובית לחייהם. שבזכות בני הזוג גם הקשר עם ילדיהם התהדק והביחד המשפחתי

השתפר כולו. כשההורים אינם מרוצים עליהם להתאמץ כדי שהמחלוקת ביניהם לבין ילדיהם לא תהרוס את הקשר. לכל הורה השיטות שלו להתמודדות עם הצורך להסתגל למציאות לא רצויה בעיניו.

חלק משתדלים בכל כוחם לחבב את בני הזוג, משקיעים בהם, מפנקים אותם, ומקווים שכך ייווצרו תחושות טובות. יש השומרים על מרחק מנומס ולא מעורב, בבחינת "לא מעוקצו ולא מדובשו". בכך הם מגנים על עצמם ועל ילדיהם הבוגרים ובני הזוג מפני עימותים מיותרים. ויש המוצאים לעצמם הסברים הגיוניים למה לא להיבהל ולא להתעצבן יותר מדי, אלא לקבל את המצב הקיים בהשלמה.

רותי, אמא לשלושה ילדים בוגרים, אומרת: "בתחילת הדרך השקעתי את כל כולי בבני הזוג של הילדים. פעם אפילו סרגתי בהשקעה ענקית סוודר נורווגי כמתנת 'ברוכה הבאה' לחברה של הבן, ואז הם נפרדו, והבנתי שאני לא סורגת יותר כלום, אפילו אם מתחתנים... בני זוג באים והולכים, אז לא צריך להתלהב וגם לא להיבהל יותר מדי. עם הזמן למדתי להגיד לעצמי שאם בני הזוג עושים לילדים שלי טוב, אז אני מחבבת אותם, ואם הם עושים לילדים שלי לא טוב, אז אני לא מחבבת אותם. מה שמנחה אותי הוא טובת הילדים ולא מה דעתי. הלא הם לא בני הזוג שלי אלא של הילדים. אז אם טוב להם ביחד, לי זה מספיק. נרגעתי".

כל דרך התמודדות המשיגה תוצאות חיוביות להורים, היא נכונה. העיקר שתאפשר להורים להיות במגע כנה עם רגשותיהם, גם הלא חיוביים, ולווסת אותם כדי שלא יזיקו.

המלצות להורים –

- נסו לקבל זאת שבני הזוג הם בחירה בלעדית של הילדים ולא שלכם.
- קבלו את העובדה שבחירת בני הזוג מבטאת את הצרכים העכשוויים של הצעירים, ואינכם יכולים לשנות אותה או לזרז את ההתפתחות שלהם לבחירת בן זוג מתאים יותר לדעתכם.
- אל תיבהלו אם בני הזוג אינם לטעמכם, אינכם חייבים לאהוב אותם אלא רק להסתדר איתם.
- היו סבלניים לקושי שלכם וגם לקושי של ילדיכם ובני הזוג. נסו להיות אדיבים ונעימים כלפי בני הזוג של ילדיכם, תנו להם ולכם "צ'אנס" להסתדר, גם אם זה לא קורה מיד או בקלות.

- הסתכלו מעבר להתנהגויות הגלויות של בני הזוג. לפעמים הריחוק, ההתנשאות או התנהגויות מעצבנות אחרות שלהם באות מביישנות או מחוסר ביטחון מולכם. ברוב המקרים זה לא נגדכם, אז אל תפלו בפח של התגובות האימפולסיביות.
- אם אתם מוצאים את עצמכם במלכוד של כעסים, עלבונות וביקורת צודקת, נסו לחפש בתוך עצמכם מה כואב ומפחיד אתכם במצב. ההבנה תעזור לכם לשפר את תחושתכם.
- קבלו אחריות על התחושות שלכם. חפשו את הדרך האישית שלכם להסתדר עם בני הזוג ועם הילדים "הזוגיים" שלכם.
- נסו לא להרגיש מקופחים ונעלבים מול האהבה הרומנטית של הילדים אל בני זוגם. לאהבה כלפיכם ישנו המקום המיוחד והבלתי מעורער שלה. נסו לחזק את הקשר ביניכם לילדיכם הבוגרים ולא להתחרות בקשר שלהם עם בני הזוג (פירוט בפרק "כמה להתערב").
- סמכו על הילדים שלכם שגם אם נדמה שהם מאוהבים וחסרי שיפוט, הם יודעים מה טוב להם. הם ידעו לשמור על עצמם, וגם אם לא עתה אז בהמשך.
- סמכו גם על עצמכם שתהיו שם תמיד בעבור ילדיכם, ושגם אם הבחירה הזוגית שלהם תתברר כלא מוצלחת, התוצאה לא תהיה בהכרח הרסנית אלא אולי אפילו תתרום להתבגרותם המוצלחת.
- אל תיכנסו עם הילדים למאבקי כוח או לביקורת קשה על בני הזוג. זה גם פוגע ביחסים וגם גורם לילדים להתחפר בבחירתם כ"אנטי" כלפיכם. קל להם להתעסק בריב מולכם במקום לבדוק, אולי משהו מפריע גם להם.
- ברוב המקרים שמרו את דעותיכם על בני הזוג לעצמכם, לבני זוגכם ולחברי שלכם.
- שתפו את הילדים בדעותיכם על בני הזוג אם אתם בטוחים שתביעו אותן בצורה נעימה ומכבדת, או במקרים קיצוניים שבהם נראה לכם שיש סכנה אמיתית לילד (את ההגדרה ל"סכנה אמיתית" כל הורה ימצא לעצמו, רצוי תוך התייעצות עם אדם נוסף פחות מעורב רגשית).
- נסו ליהנות מכך שלילדים טוב באהבתם, נסו לחבב את בני הזוג בזכות האושר שהם מביאים לחיי ילדיכם.
- פרגנו לילדים ולבני הזוג את אהבתם, ואל תחששו לומר להם זאת במילים מדי פעם בפעם.

התלבטות שנייה –

איך הצעירים יכולים להסתדר עם תגובות ההורים כלפי בני

זוגם?

הצעירים קולטים כמובן את תגובות ההורים כלפי בני זוגם, גם את הנעימות וגם את אלו שפחות. בו בזמן יש להם תחושות משלהם כלפי הזוגיות שלהם וכלפי ההורים.

בדרך כלל הילדים אינם מבינים למה ההורים נעלבים ומקנאים בבני הזוג:

הם אינם מבינים למה ההורים משווים בכלל בין מערכת היחסים איתם לזו עם בני הזוג.

דותן, בן 25, מספר: "אני מתפלא על אמא שלי, אישה רצינית וחכמה שעושה שטויות ברגע שזה קשור לחברה שלי, גילי. היא נעלבת שאני מתייחס אל גילי יותר ממנה, מתחילה לנשק ולחבק אותי ליד גילי וממש מביכה אותי ואת עצמה. לפעמים אני חושב שהיא מתחרה איתה עלי וזה כל כך טפשי, כי מה הקשר?! זאת אמא וזאת חברה... אני לא מבין למה היא לא יכולה ליהנות מזה שטוב לי, ולהפסיק עם הקטעים שעושים רע גם לי וגם לה. אני אומר לה את זה, והיא אומרת 'נכון נכון', ושוב זה קורה לה... בסוף אני מתעצבן ומדבר אליה לא יפה, ואז בטוח היא מתעצבנת, מה אני יכול לעשות, זאת בעיה שלה".

דותן מבין בהיגיון שאמא כועסת עליו ומקנאה בגילי, אבל בלב אינו מסוגל להבין למה. הוא מבולבל, ובסוף גם כועס על התגובות הלא צפויות של אמא שלו. הרי כבר היו לו חברים טובים מאוד לפני גילי ואמא לא הגיבה ככה מעולם. אז מה קורה עכשיו? חוויית המאבק בין האם לחברה שלו מוזרה ומעיקה בעבורו. הוא מרגיש אשם בלי לדעת מה חטאו ומה עליו לעשות כדי לכפר עליו (פירוט על יחסי כלה-חמות בנושא הבא).

מבחינת הילדים הבוגרים אין כל דמיון בין יחסיהם עם ההורים ועם בני הזוג:

אהוד בנאי מתאר במילותיו המדויקות את ההבדל:

הילד בן שלושים, יש לו חום גבוה
הוא שוכב על הספה בבית הוריו...
כן הוא בן שלושים, יש לו חום גבוה
הוא חוזר אל חדר נעוריו....
מהרי נא והניחי על ליבי תחבושת
בטרם תשכיביני לישון

וספרי לי על הילד שהייתי
איך שמחתי על הגשם הראשון...
אמא באה ואומרת: "בוא קצת לסלון"
הוא מתעצבן ואומר: "לא, לא עכשיו"...
כשאמא באה ואומרת: "יש לך מכתב",
הניצוץ חוזר לפתע אל עיניו
הוא מריח באוויר את הגשם מתקרב
ומביא את אהבת חייו...

בית ההורים הוא נמל הבית שממנו יוצאים ואליו חוזרים בכל גיל בעיתות שמחה ומצוקה, אבל הניצוץ האמיתי נדלק כשמגיע המכתב מ"אהבת החיים", שכיום היא לא אמא אלא בת הזוג. אל בני הזוג מופנות בעוצמה כל התחושות – גם אלו המיוחסות להורים (אהבה, קירבה, חום, אמון, אכפתיות, שיתוף ומעורבות בהווה ובעתיד) וגם כאלו שייחודיות לאהבה הרומנטית (עוררות, אהבה יצרית, תשוקה אישית ומינית, כמיהה להווה ועתיד משותפים ומחויבות לאהבה). יש בזוגיות סקרנות, התרגשות ומתח, צריך להיאבק על הקשר כי הוא אינו מובן מאליו. זאת בשונה מהקשר עם ההורים, שהוא ארוך שנים, שגרתי ובטוח יותר, לטוב ולרע. הצעירים ברובם סומכים על הקשר עם ההורים ומפנים את תשומת ליבם לקשר הזוגי שלהם.

הצעירים מרוכזים באהבתם הכובשת את כל הווייתם:

הצעירים שקועים בטוב שבאהבה, בתחושה הנהדרת שאתה אוהב ונאהב. לעתים הם נאבקים, חוששים, כועסים ונפגעים בתוך קשיי האהבה. הם זקוקים לפרגון ההורים ולהתפעלות מאהבתם, כמו כשהיו קטנים וההורים הגיבו בעיניים בזהירות לכל מה שעשו. זו המראה שהם מבקשים – לראות בעיני ההורים כמה אהבתם נהדרת ומיוחדת, לראות את אור האושר שלהם משתקף בעיני ההורים, להרגיש את חוויית ה"ביחד" הנפלאה לא רק בזוגיות אלא גם עם ההורים. גם כשקשה להם בזוגיות הם זקוקים להורים, לתמיכה, לחיבוק, למילה טובה ולעתים גם לעצה. בכל מקרה הם אינם רוצים מההורים ביקורת שתגרום להם להרגיש רע עוד יותר.

הצעירים נפגעים מביקורת ההורים המעידה שלא סומכים עליהם:

הילדים הבוגרים קולטים את הביקורת הגלויה והסמויה של ההורים על בחירת בני הזוג. מרגיז אותם שההורים אינם מבינים שזכותם המלאה לבחור את אהבתם בעצמם בלי שיתערבו להם. פוגע בהם לא פחות שההורים אינם סומכים עליהם שבחרו טוב בשביל עצמם.

תחושת הכעס והעלבון קשורה לחוויות דומות בגיל ההתבגרות ומועצמת בשל כך. אז כהיום הילדים הרגישו שהם מנסים לבנות את עצמאותם, להחליט בעצמם לפי שיקול דעתם, וההורים אינם סומכים עליהם, אינם מאפשרים להם להחליט בנפרד, ומותחים ביקורת על בחירותיהם.

תמר, בת 23, מספרת: "תמיד הייתי הילדה הטובה של ההורים, ונמאס לי. תמיד אמרו שיש לי אופי ותרן כזה, שאני לא יודעת להגיד 'לא'. תמיד נעלבתי בשקט כדי לא לריב. הייתי דהויה כזאת, ברקע. עכשיו מספיק! אני כבר לא מוכנה לעשות מה שההורים רוצים, הגיע הזמן שאעשה מה שאני רוצה. את יוני פגשתי בצבא, כששרתתי למזלי רחוק מהבית. מהרגע הראשון הוא חשב שאני מקסימה ומעניינת עם אופי חזק. הוא התאהב בי ראשון, ופתאום כל הביטחון העצמי שלי השתפר. נסענו כבר יחד לטיול בהודו, ואנחנו אפילו גרים יחד. כל כך טוב לנו, אבל להורים שלי לא. הם אומרים שהוא עצבני ולא רציני, ושהוא יפגע בי בסוף. החלטתי להפסיק ללמוד בסמינר וללכת ללמוד אומנות כמוהו, והם חושבים כמובן שזו השפעה שלילית שלו. הם לא מסוגלים להבין שיש לי דעות משלי. הם עדיין חושבים שכמו בתיכון אני נגררת מתוך לחץ חברתי. הם לא מבינים שיוני הוא טיפוס של אומן, אז לפעמים הוא מתפרץ בעצבים, אבל הוא גם אוהב אותי נורא. הוא האדם היחיד בחיים שהצלחתי לריב איתו כמו שצריך. יוני פתח לי את הראש לכל מיני אפשרויות של חיים וגם עבודה. וזה מצוין. מרגיז אותי שההורים לא רואים את כל זה, אבל זאת בעיה שלהם. אני לא מתווכחת איתם אפילו, לי טוב וזה מה שחשוב".

תמר נעזרה ביוני כדי להשתחרר מעט מהתלות בהורים, חיזקה את בטחונה העצמי, ואף העזה לריב איתו, דבר שלא עשתה קודם לכן. מכאיבה לה ביקורת ההורים, אבל היא אינה מוכנה לשנות את אהבתה ודרך חייה בגללם. תמר בוחרת לא להיאבק בהורים אלא להתרכז בעצמה. זהו פתרון מתאים לגילה. ילדים אחרים נקלעים למריבות ומאבקים ומשקיעים בכך אנרגיה רבה במקום להתמקד בעצמם.

ביקורת ההורים מעוררת בילדים הבוגרים חששות שקיימים גם אצלם:

בחירת בני זוג אף פעם אינה פשוטה ונטולת התלבטויות. הצעירים מתלבטים אם בחרו נכון, אם בן הזוג באמת רוצה בהם, אם יהיה להם טוב ביחד. ביקורת ההורים מסעירה את החששות, ופעמים רבות קל יותר להיאבק בהורים מלהתמודד עם הקונפליקטים הפנימיים.

רונית, בת 24, מספרת: "כל מה שאני רוצה זה שיעזבו אותי בשקט ליהנות עם מוטי. סוף סוף טוב לי בחיים, ואני מאוהבת בלי בלגנים בראש. עד עכשיו כל חבר שהיה לי לא באמת מצא חן בעיני, או שאני לא ממש הלהבתי אותו. עם מוטי סוף סוף הכול זורם כל כך טוב. הוא חושב שאני מקסימה, ואני מוטרפת עליו. לפעמים אני לא מאמינה שבחור כל כך חתיך וחכם כמוהו בחר בי, אבל הוא אומר שהוא מאוהב בי, ואני מאושרת, אז למה ההורים צריכים לקלקל? הם זורקים הערות שאולי הוא איתי כי נוח לו, ואני כזאת נחמדה שאפשר לזלזל בי. הם שואלים למה הוא לא רוצה לפגוש אותם ואומרים שאולי הוא לא באמת רציני כלפי. עד שהם לא פתחו את הפה לא חשבתי על הדברים ככה. אני יודעת שמוטי ביישן ושההורים שלי לא נעימים לו, ולכן אנחנו לא נפגשים איתם הרבה. אבל בגללם התערער לי הביטחון והתחלתי לחשוב שאולי הוא באמת לא רציני איתי. אני כל כך כועסת עליהם כי בגללם אני מתחילה לחשוד במוטי, וזה יכול להרוס את הכול".

גם אם הילדים רוצים להיות פחות מושפעים מדעות ההורים, הן עדיין משפיעות עליהם מאוד. קשה לילדים להתעלם ממה שההורים אומרים, במיוחד בתחום הרגיש של בחירת בני זוג, שבו תמיד תלויים במידה זו או אחרת בדעות האחרים (הרחבה בפרק "כמה להתערב").

יש צעירים שבחירת בני הזוג שלהם מיועדת להתריס, "לעשות אנטי", כלפי ההורים:

יש צעירים שמשתמשים בבני הזוג כחלק מקרב הנפרדות מול ההורים. הם אינם בוחרים עצמאית מה שטוב להם אלא עסוקים בלהוכיח להורים שהם עצמאיים.

דרור, בן 26, מספר: "פגשתי את עינת בצבא, והיינו חברים שלוש שנים. אהבתי אותה מאוד גם כי היא הייתה בדיוק ההפך מכל מה שלא סבלתי

אצל הורי – הם אנשים מלאי פוזה, והכול אצלנו במשפחה צריך להיות רציני ומוצלח, כולל הילדים ובני הזוג שלהם. עינת הייתה צחקנית כזאת, אפילו לא ממש יפה. לא הצטיינה בכלום, אולי חוץ מבלאהוב אותי. היא חשבה שאני נהדר, וזה היה שונה מהתחושה הלא נעימה שתמיד הייתה לי ליד הורי. ככל שהם לא היו מרוצים ממנה, אני אהבתי אותה יותר. יחד איתה הרגשתי הרבה יותר חזק מולם, וזאת הייתה הרגשה נהדרת. בסוף הקשר נגמר כי אני רציתי ללמוד ולהתקדם, ועינת נסעה לטייל בעולם בלי שום כיוון והגבלת זמן. אחרי הרבה זמן הבנתי שאולי השתמשתי בעינת כדי להרגיז את ההורים, שיבינו שהם לא ינהלו לי את החיים יותר. אבל זה לא משנה, האהבה איתה נתנה לי המון, ואולי בפעם הבאה אבחר בת זוג בלי להחשיב את דעתם עד כדי כך, לא לטוב ולא לרע".

היכולת לבחור בן זוג קשורה תמיד בדרך זו או אחרת להיסטוריה האישית והמשפחתית.

יש צעירים שבחירת בני הזוג משלימה בעבורם דברים שחסרו במשפחה:

דוּתן, בן 23, מספר: "יש לי הורים נהדרים, ואנחנו ביחסים מצוינים. באמת. אבל בגלל סיגל החברה שלי הבנתי שמשוהו היה לי חסר כל השנים. גדלתי בבית רציני מדי, שכל הזמן דואגים בו למשהו – שיהיה מספיק כסף, שלא תיכשל, שלא תיתקע בדרך, ומה לא... אז גם אני נהייתי כזה לחוץ, מתכנן דברים וכל הזמן חושב מה ישתבש. סיגל מקסימה אותי כי היא בדיוק להפך. היא מחייכת לחיים, מאמינה שהכול יצא לטובה ואין טעם לדאוג. היא זורמת עם דברים, ובסוף באמת מסתדר לה. ההורים שלי חשבו בהתחלה שהיא חפיפניקית כזאת, אבל גם הם ראו שלא. היא מאוד מצליחה אבל בדרך אחרת. מאז שאני איתה, כבר יותר משנה, גם אני נרגעתי. לאט לאט ההורים שלי ראו שאני יותר מחייך, ואפילו יותר נעים אליהם, אז גם הם התחילו לחבב אותה. היא הכניסה אושר לחיים שלי וגם לשלהם. בסוף הרווחנו כולנו".

דוּתן היה יכול ליהנות מהתוספת שהכניסה ענת לחייו מפני שלא חשש ממאבק בהוריו. אף על פי שידע שענת שונה ממשפחתו, הוא סמך על הוריו ועל הקשר הטוב ביניהם, שבסוף

ייהנו מענת כמוהו. כך אכן קרה. ענת הוסיפה ממד מחייך לחייו של דותן ומשפחתו, ואיש לא הפסיד, להפך.

רוב הצעירים רוצים לבנות את הזוגיות שלהם בצד יחסיהם עם ההורים:

האהבה חשובה לצעירים, והם עסוקים בה בין אם יש להם מערכת יחסים זוגית ובין אם הם מחפשים אותה. הם היו רוצים שההורים יניחו להם ללכת לענייניהם ללא מתחים ורגשות אשם כלפי המשפחה.

יעל, בת 25, מספרת: "לפעמים אני מדמיינת שהייתי יכולה לשבת מול ההורים, להגיד להם כל מה שעל ליבי, שהם יקשיבו באמת בלי להיעלב ובלי לתקוף אותי. הייתי אומרת להם שהיחסים איתם, טובים ככל שיהיו, לא אמורים להיות מרכז החיים בגיל שלי, שכמה שזה נשמע בוטה אז הם העבר, והעתיד שלי הוא בזוגיות ולא בהורים. מה, הם רוצים שאשב אצלם בבית כל החיים או שאבנה לי משפחה משלי עם האהוב שלי?! מאיפה יהיו להם נכדים אם הם כל הזמן ייבהלו ויילחמו בי, יטענו שאני יותר מדי עם החבר ולא איתם. מה, הם לא מבינים שהוא לא במקומם אלא תוספת טבעית עליהם?! אני רוצה לספר להם כמה קשה היום למצוא בן זוג ולהישאר ביחסים, אז אם הם אוהבים אותי שלא יקשו עלי איפה שלא הכרחי, שגם אם החבר שלי לא בדיוק לטעמם, אז לא צריך להגיד לי את זה. אני כבר גדולה ויודעת מה טוב בשבילי, לפחות טוב כמוהם. הם לא יודעים הכול ולא מבינים הכול, ואני בסך הכול מסתדרת. אז מילה טובה הייתה עוזרת יותר מכל הביקורת והדאגה שהם שמים לי על הראש. אני רוצה שיבינו שכבד לי גם ככה אז שיעזרו... חבל שאין לי אומץ לדבר. אין לי כוח לווידואים אז אני מתרחקת ושומרת הכול בלב או עם החבר. הם בטוחים שלא אכפת לי מהם, וזה כל כך לא נכון".

יעל אינה סומכת על עצמה ועל ההורים כדי לשתף אותם בתחושותיה. אולי היא נבוכה לדבר איתם בנושא כה אישי של אהבה שעליו מדברים בדרך כלל עם החברים (פירוט בפרק "כשווים מול שווים"). אפשר לקוות שהרצון שלה לדבר עם ההורים יביא בהדרגה גם את האומץ והיכולת לעשות זאת.

המלצות לילדים הבוגרים –

- שלא יהיה לכם ספק – בחירת בני הזוג היא שלכם ובאחריותכם בלבד, לטוב ולרע.
- בחרו את בני הזוג שמתאימים לכם ונסו להיות שלמים כמה שיותר עם הבחירה, מתוך תחושות הלב ומתוך שיקול הדעת גם יחד.
- הקשיבו לדעות ההורים על בני הזוג ועל אהבתכם כי ממילא אין לכם אפשרות להתעלם מהם. בו בזמן אל תרגישו מחויבים להסכים או להתנגד להם באופן אוטומטי.
- אל תיבהלו מדעות ההורים על בני הזוג, הם רק מיעצים לכם, ואתם שתחליטו מה טוב לכם (פירוט בפרק "כמה להתערב").
- הסבירו להורים מה אתם מרגישים כשהם מלחיצים אתכם או לא מפרגנים. אל תתקפו, אלא דברו כך שיוכלו להקשיב לכם. בו בזמן בררו מה מטריד אותם, אולי אם תדעו תוכלו לעזור להם.
- קבלו את זכות ההורים לא לחבב את בני זוגכם כל עוד הם מתנהגים כלפיהם בנימוס ובהגינות. בסופו של דבר הם אינם בני הזוג שלהם, והם אינם חייבים לאהוב אותם.
- עזרו להורים להכיר את בני זוגכם. אם יש צורך "תרגמו" אותם. הסבירו שהם ביישנים ולכן אולי נראים מסויגים, שהם לחוצים ולכן אולי רועשים. זה יעזור להורים לחבב אותם.
- קחו בחשבון שאם תפרגנו יחס טוב להורים יהיה להם קל יותר לפרגן לכם ולאהבתכם. אם יהיה להורים טוב והם יחוו בטוחים ביחסים איתכם הם יוכלו לראות את הטוב שבבני הזוג שלכם.
- אמרו להורים במילים ובהתנהגות שהם חשובים לכם אפילו כשאתם בתוך אהבתכם לבני הזוג. לכם זה נראה ברור מאלין, והם צריכים מילה טובה ועידוד.
- המשיכו לתת להורים תשומת לב סבירה ואל תתנתקו גם כשיש לכם בני זוג. כל אחד יגדיר לעצמו מה משמעות המידה ה"סבירה" שתהיה לא יותר מדי ולא מעט מדי בשבילו.

נושא שני –

מצבי משבר בזוגיות

- לעתים יש קשיים בתוך הזוגיות של הצעירים – מריבות או פרידות. לעתים הילדים חיים לבד בלי בני זוג, ולעתים הם בוחרים בזוגיות אחרת – חד מינית. לא פשוט להורים וילדים להתמודד עם מצבים כאלו.

התלבטות ראשונה –

מה לעשות כשהילדים רבים או נפרדים מבני הזוג שלהם?

יחסי הזוגיות של הילדים כוללים באופן טבעי מריבות ולעיתים אף פרידות. הילדים מוצאים עצמם פעמים רבות כואבים ופגועים, מתלבטים אם להמשיך בקשר, להיפרד, לחזור. ההורים, מלווים פסיביים של התהליך, אמורים להתאים את תגובותיהם לטלטלות הזוגיות. לא ברור להם מה עליהם להרגיש ולעשות – לאהוב את בני הזוג בתקופות הטובות של הקשר, להיות נגדם בזמן מריבות ופרידות?

דניאל ואורית, הורים לתמיר בן ה-26, מספרים: "תמיר ורווית חברים המון שנים. הם גרים ביחד בדירה שכורה, ולדבריהם יתחתנו כשירצו ילדים. יש ביניהם אהבה עצומה וגם מריבות קשות. הם נפרדים מדי פעם ודי מהר משלימים. אנחנו לא מבינים איך זה קורה אבל זאת האהבה שלהם. הבעיה שלנו זה שאנחנו לא יודעים איך להסתדר עם המריבות והפרידות שלהם. תמיר הוא הבן שלנו, ואנחנו אוהבים אותו ועומדים מאחוריו בכל מקרה. אבל אנחנו גם ביחסים מצוינים עם רווית, מחבבים ומעריכים אותה. כשהם רבים קשה לנו כי שניהם משתפים אותנו בפרטים, מצפים שננקוט צד. כשניסינו לומר לתמיר שיהיה טיפה פחות עצבני הוא התפרץ עלינו, וכשניסינו לומר לרווית שתבין את הלחצים של תמיר היא נעלבה שכמובן שאנחנו מגנים עליו. יצא ששניהם צעקו עלינו שלא נתערב. בסוף הם משלימים ואנחנו נשארים 'הרעים'. כשהם נפרדים ממש, אנחנו לא יודעים אם אנחנו צריכים להפסיק לדבר עם רווית בטלפון. מה, היא קיימת רק כשהם חברים ואמורה להיעלם כשלא. הלוואי שהם היו יכולים להיות זוג נורמלי יותר".

דניאל ואורית נקלעו למלכוד. מצד אחד תמיר ורווית בוגרים ומנהלים את יחסיהם באופן עצמאי ללא התערבות ההורים. מצד אחר, בזמן מריבות הם מערבים את ההורים וחודרים לחייהם. ההורים רוצים לעזור, מנסים להיות בסדר עם כולם, ובסוף מסתבכים ויוצאים פגועים.

הצעירים מעבירים להורים מסרים סותרים, וההורים אינם יודעים מהו

תפקידם:

בשגרת היחסים הצעירים רוצים את עצמאותם, לחיות לבדם את זוגיותם בלי שיתערבו להם. בעת מצוקה חלק מהם ממשיכים להסתדר בכוחות עצמם או בעזרת החברים, וחלק פונים להורים. ממקום של כעס ופגיעות הם לוחצים על ההורים להגיד שהם צודקים וכן הזוג לא. הם נעלבים אם להורים לא אכפת ממצוקתם או שההורים מעזים לנקוט עמדה לא מתאימה לדעתם. לעומת זאת הם אינם רוצים שההורים יביעו את דעתם יותר מדי ושחש וחלילה לא יגידו דברים רעים מדי על בן הזוג, כי מה שמותר להם להגיד אסור לאחרים.

תמיר מספר: "רווית היא בחורה מדהימה, אבל קשה לחיות איתה. יש לה קריזות, ולפעמים היא רוצה להיות לבד. אז אנחנו רבים ולפעמים גם נפרדים. ההורים שלי מחבבים אותה, אבל לפעמים כשאנחנו רבים הם מדברים עליה לא יפה ואני רותח. אני לא אוהב שהם אומרים שהיא קריזונית אפילו שזה גם מה שאני חושב. אולי זה מה שהם חושבים עליה כל הזמן. גם כשאנחנו בריב אני לא מוכן שהם ידברו עליה לא יפה".

תמיר "קופץ" כשההורים אומרים שרווית קריזונית אף על פי שזו בדיוק הביקורת שלו עליה. קשה לו לראות את תחושותיו מבוטאות דרך ההורים. זה מאיים עליו במיוחד בתקופות רעות בקשר, שבהן רגשותיו סוערים ומבולבלים ממילא. הוא אוהב את רווית וכועס עליה בו בזמן. הוא זקוק לתמיכת ההורים אך הם מלחצים אותו בו בזמן. במשאלת ליבם הצעירים היו רוצים שההורים יתזמנו את תגובותיהם למחזוריות המריבה, שיתמכו בכעסים על בני הזוג בשיא המריבה ושיגלו חיבה אל בני הזוג כשהמריבה שוכת והפיוס כבר בדלת. למעשה, אין להורים מקום להביע את דעתם ה"אמיתית" כי אם יעשו זאת בסערת המריבות הם יחטפו את הדף התוקפנות והעלבון ש"מסתובבים באוויר". ההורים רוצים לעזור אך למעשה נשארים חסרי אונים ומבולבלים.

הבלבול גובר כי קשרי ההורים עם בני הזוג תלויים בילדים הבוגרים:

בני הזוג שייכים לילדים הבוגרים. הם מגיעים ונעלמים בהתאם להחלטות הבלעדיות של הילדים הבוגרים. יש משפחות שבהן בני הזוג הופכים להיות חלק מהמשפחה, מתיידדים ברמה אישית עם אחד ההורים או האחים. לפעמים היחסים נשמרים גם אם הזוג נפרד, וברוב המקרים לא.

שמוליק, אבא לתמי בת ה-25, מספר: "לא את כל החברים של תמי חיבבתי. אפשר לדייק ולהגיד שאת רובם לא סבלתי. הם היו ילדותיים ותמיד חשבתי שמגיע לה טוב יותר. עד שהגיע אורי, וחיבבתי אותו מהרגע הראשון. הוא בן אדם רציני ואפשר לדבר איתו. חוץ מזה שהוא אוהד 'מכבי חיפה' כמוני. די התחברנו, ואפילו רכשנו מינוי משותף למשחקים. אף פעם לא התערבתי ביחסים ביניהם אפילו שידעתי שהבת שלי לא קלה. קיוויתי שהם יסתדרו, אבל בסוף הם רבו ותמי העיפה אותו. לא ידעתי מה לעשות. פתאום הבן אדם נעלם, ואפילו לא אמר לי מילה. כעסתי וביטלתי כמובן את המינוי. אולי בעצם נפגעתי שהוא ביטל בבת אחת את הידידות בינינו בגלל תמי. אשתי אומרת שלא היה לו נעים, אבל אני חושב בכל זאת שזה לא בסדר".

שמוליק איבד את ידידו הצעיר בגלל החלטה של בתו. הקשר בינו ובין אורי לא החזיק מעמד בזכות עצמו. לא אורי וגם לא הוא הצליחו למצוא דרך להמשיך את הקשר ביניהם בלי הדבק שחיבר ביניהם – תמי.

ההורים אמורים לשמור על גבולות המעורבות שלהם עם בני הזוג:

הצעירים פועלים מתוך להט אהבתם ושואבים את ההורים אל תוך אושרם ומצוקתם הזוגית על פי הרגע. אין זה תפקידם ואין ביכולתם לשמור על ההורים שלא ייפגעו. האחריות על שמירת גבולות המעורבות ביחסים עם בני הזוג היא של ההורים. אין פתרונות פשוטים למצב שבמהותו הוא מסובך. חוסר היציבות של היחסים בין הילדים לבני זוגם גורר חוסר יציבות וקושי של ההורים להתארגן מולם. לכן חשוב שההורים ישמרו על שיקול הדעת. חשוב שלא יישאבו להתלהבות יתר מבני הזוג ולא ינסו להיות חברים שלהם כי זה לא מקומם. בו בזמן חשוב שלא יישאבו לכעסים והזדהויות יתר עם מצוקות ילדיהם כנגד בני הזוג.

כרמית, אמא לגלי בת ה-22, מספרת: "מזל שהניסיון עושה את שלו. עם החבר הראשון של גלי כל כך התלהבתי. היו לנו שיחות נפש והרגשתי שהרווחתי עוד בן. זה היה כיף, במיוחד כי הבן שלי וגם גלי היו די אנטיפטים באותה תקופה, והוא היה כל כך נחמד. גלי והחבר שלה שיתפו אותי במריבות, ואני עזרתי להם כמו גורו קטן, והרגשתי נהדר. כשהחבר נפרד מגלי הרגשתי בגידה, כאילו הוא נפרד ממני. מאז למדתי את הלקח, אני לא מתערבת במריבות, רק מקשיבה ולא

אומרת מי צודק. אני מסבירה לעצמי, וגם לילדים שזה תמיד נגמר רע להתערב במריבות של אחרים. כמו בין אחים. אני מנסה להאמין שהם יכולים להסתדר לבד, ואם לא אז שייפרדו, זה לא בשליטתי. ככה אני נחמדה מאוד לכל החברים אבל כבר לא מגזימה".

ההורים יכולים לתת לילדיהם הבוגרים וגם לבני הזוג הקשבה, אמפטיה ותמיכה אבל לא מעורבות יתר בפרטים. פרטיות ודיסקרטיות אין משמעותן ריחוק וחוסר קשר אלא ביטוי למאפייני קשר בוגר. ההורים יכולים להביע את דעתם אם נשאלו עליה. וגם אז עליהם לבדוק היטב שהדעה הוגנת לשני הצדדים, דעה עניינית המרגיעה את המתח ואינה מעצימה אותו. ככל שההורים בנו לעצמם קרדיט חיובי אצל שני בני הזוג כך יוכלו להשתמש בו כדי לסייע במצבי משבר. הילדים הבוגרים אמורים להיות הוגנים בצפיות מההורים. עליהם לדעת שאם סיפרו להורים על מריבה, אז טבעי שההורים יתעניינו לדעת מה קורה, ואין זה הוגן לכעוס ולטעון שהם מטרידים.

באשר להתלבטות אם לשמור על קשר עם בני הזוג אחרי הפרידה, ההורים צריכים להתאים את עצמם לעמדת ילדיהם. אם לא אכפת לילדים שיתקיים קשר מסוים, אפשר לשמור עליו. גם אז, על אש קטנה וללא ניקור עיניים או מניפולציות לנסות להחזיר את בני הזוג. אם הילדים מתנגדים ההורים אמורים לכבד את רצונם ולהתנתק גם הם למרות האכזבה. הנאמנות הראשונה של ההורים היא בסופו של דבר לילדם שלהם. אם בני הזוג נעלבים ההורים יכולים להסביר להם את הבעייתיות ולהתנתק בכל זאת. את כאב הפרידה שלהם ההורים אמורים לעבד עם בני הזוג שלהם או עם חברים ולא להעמיס אותו על ילדיהם.

המלצות להורים –

- אל תתפתו להיות מעורבים יותר מדי בחיי הזוגיות של הילדים. זה לא לטובתם ולא לטובתכם לטווח הארוך.
- אל תתערבו במריבות. אל תביעו דעה או ביקורת. תנו לזוג הצעיר להסתדר בעצמו כמה שאפשר.
- אם בני הזוג נפרדים, שמרו את תחושותיכם לעצמכם ואל תעיקו על ילדיכם, קשה להם גם ככה.

המלצות לילדים הבוגרים –

- נסו לא לערב את ההורים במריבותיכם עם בני הזוג. למרות ההקלה לטווח הקצר, היחסים בין כולם עלולים להסתבך לטווח הארוך בגלל מעורבות היתר.
- עדיף לערב חברים ולא הורים בפרטים האינטימיים של הקשר הזוגי, לשמור על ההורים במקום ידידותי ונעים לכל הצדדים.
- קחו בחשבון שההורים מפתחים עם הזמן רגשות כלפי בני הזוג. אל תכעסו כשהם מביעים אותם, גם אם התזמון אינו מתאים לכם.
- אם ביקשתם מההורים את דעתם על בני הזוג בזמן מריבה או פרידה, נסו להקשיב ולא לכעוס כי ההורים מנסים לעזור כפי שרציתם.

התלבטות שנייה –

מה עושים כשאין לילדים הבוגרים זוגיות קבועה?

כשהצעירים אינם בונים זוגיות ההורים נכנסים ללחץ. הם חוששים שיש לילדים בעיה ביצירת קשר, שזה סימן שכל חייהם יחיו לבד, שלא יבנו משפחה. ההורים מרגישים אשמים שאולי נכשלו בחינוך, הם כועסים ומאשימים את ילדיהם ש"לא עושים להם נחת". הם מתוסכלים שלא יהיו להם נכדים כמו ש"מגיע להם". מתוך תחושת הלחץ ההורים מציעים לילדים אין סוף רעיונות לא יעילים איך למצא בני זוג: לגלוש באינטרנט, להצטרף לחדר כושר, "להיות יותר פתוחים", "להיות פחות ביקורתיים"... העיקר שמהו יזוז.

הצעירים מצידם אינם יכולים לסבול את לחצי ההורים בנושא. דווקא מכיוון שההורים לוחצים על נקודות שכואבות ממילא, הצעירים מתגוננים ותוקפים בחזרה. הם הרי מאוכזבים בעצמם מכך שאין להם אהבה. הם משווים עצמם לחבריהם שאולי מצאו זוגיות ורוצים גם לעצמם. הם מתלבטים ונלחצים: למה להם זה לא קורה. לפעמים הם מוותרים ובוחרים לחיות לבד מתוך פשרה או כי טוב להם ככה.

דינה ועודד, הורים לאורנה בת ה-30, מספרים: "משגע אותנו שילדה כל כך מוכשרת ויפה כמו אורנה לא מוצאת לה בן זוג. שני אחיה הגדולים מזמן התחתנו ויש להם ילדים. אורנה תמיד הייתה הקטנה והמפונקת של כולנו. ביישנית, עם שתיים-שלוש חברות טובות שהספיקו לה. מדי פעם היו לה חברים אבל לא ממש רציניים, כאלה שאפילו לא פגשנו. היא לא מוכנה לשתף אותנו בכלל. אומרת שזה לא עניינינו ושלא נתערב לה בחיים הפרטיים. פעם היינו לוחצים ואומרים לה כמה בן זוג זה דבר חשוב, אבל

היום אנחנו כבר לא מעזים. זה כל כך כואב. כשמשפחה וחברים שואלים מה איתה אנחנו אומרים בחיך שהיא עדיין לא מצאה את המושלם. אבל האמת שזה מרגיז. למה היא לא יכולה להיות כמו כולם, למצוא לה בחור נחמד ולהתחתן?! זה יהיה לה כל כך טוב, וגם לנו".

להורים לא קל גם עם תגובות הסביבה המתעניינת "אם יש לבת מישהו". הם מרגישים את הביקורת הסמויה ואת ההתנשאות של ההורים האחרים ש"סידרו" את ילדיהם ורק הם לא. את תחושות הבושה והחריגות הם מעבירים אל בתם. היא מצידה נמצאת במצב אישי לא פשוט.

אורנה מגיבה: "טוב לי ככה. אני עצמאית בדירה משלי, עם עבודה מצוינת וחברות טובות. ניסיתי לצאת עם בחורים, ובסוף תמיד זה נגמר בכאב לב. או שאני לא בנויה לזוגיות או שכל הנושא הזה דפוק אצל כולם. לא יודעת וכבר לא אכפת לי. כל עוד ההורים לא מציקים לי אני מסתדרת מצוין. אני שונאת שהם מסבירים לי שאני צריכה להיות פחות פרפקציוניסטית וביישנית כי ככה לא אמצא אף אחד. מה הם חושבים, שאני לא יודעת את זה?! כאילו שאני עושה את זה דווקא להרגיז אותם. לפעמים כואב לי הלב שאני מאכזבת אותם, אבל אז אני כועסת עליהם עוד יותר, שלא יתערבו לי בחיים. אני כבר בת שלושים ואעשה עם חיי בדיוק מה שבא לי. למה הם לא מבינים?!"

אורנה רוצה זוגיות רק אינה יודעת איך להשיג אותה. הביקורת והאכזבה של ההורים מציפות אותה בתחושות אשם וייאוש, שקיימות אצלה גם ככה. היא מבולבלת ומצפה מההורים לא להקשות עליה עוד יותר. היא הייתה רוצה, גם אם לא תודה בכך בגלוי, שההורים יעזרו לה באמת, שאולי בכל זאת תמצא דרך לאהבה.

ההורים והילדים הבוגרים להתעלות מעל הלחץ שמעורר חוסר הזוגיות:

כפי שתואר, כמעט בלתי נמנע שהלחץ ינהל את יחסי ההורים והילדים הבוגרים כשלא מוצאים בני זוג. דווקא בשל כך חשוב להיאבק בלחץ ולמתן אותו.

ההורים יכולים לומר לעצמם שנכון שהילדים אינם מתקדמים בנושא הזוגיות כמו שרצו או כמו ש"צריך", אבל לחץ לא ישפר את המצב, להפך, רק ירע אותו. ההורים אמורים לקבל את העובדה שאין להם יכולת השפעה על זוגיות ילדיהם. הם יכולים לתמוך, לדרבן, לייעץ, אבל אינם יכולים לחיות את חיי ילדיהם או לכוון אותם לפי רצונם.

הצעירים יכולים לומר לעצמם שנכון שההורים והמצב מלחיצים, אבל להגיב בכעס או בהסתגרות וויתור על הזוגיות לא פועל לטובתם. הרי גם הם מחפשים אהבה. הם אמורים לקבל את העובדה שהזוגיות היא באמת באחריותם הבלעדית, וכעס על ההורים לא ישחרר אותם מהמשימה העיקרית שלהם – למצוא את הדרך המתאימה להם בעולם הזוגיות. משימה הרבה יותר מורכבת מלהיאבק בהורים.

ממקום ענייני ההורים והילדים הבוגרים יכולים לחפש פתרונות למצב:

תפקיד ההורים להרפות מהאמביציה שהילדים ימצאו בני זוג ויתחתנו. למרות הכאב והאכזבה הם אמורים למצוא את הדרך להתייחס אל ילדיהם לא רק דרך ה"אין-זוגיות". יש ליהנות מהטוב שביחסים ולא לתת לקושי לחבל בכול.

שירלי, אמא של אייל בן ה-29, מספרת: "שנים לחצתי על אייל שימצא כבר מישהו רצינית. שנים הוא כעס עלי שאני מעצבנת אותו ושהוא יעשה מה שמתאים לו בקצב שלו. דאגתי כי הוא תמיד היה בעייתי ביחסים עם אנשים. גם כעסתי כי חשבתי שהוא ממשיך ומקלקל לעצמו את החיים בלי לנסות לשפר. בעלי כל הזמן אמר לי שאני מגזימה, ושגם הוא פגש אותי אחרי גיל 30. אז אין מה למהר, בטח לא לבנים. הוא אמר לי שוב ושוב שאני לא נותנת לאייל לחיות. בסוף הבנתי שאין לי ברירה אלא לרדת ממנו. באותה תקופה הבת הצעירה התחתנה, אז הייתי עסוקה איתה. מסביב חברים של אייל פתאום התגרשו אז תפסתי את עצמי וירדתי ממנו. זה לא ייאמן, שחודשיים אחר כך הוא פגש את דנית, ומאז הם חברים. לא מבינה איך, אבל אני שותקת כדי לא לקלקל".

לא ברור אם השינוי בהתנהגות האם אפשר לבן למצוא חברה או לא, אך בכל מקרה חשוב שהלחץ ירד כדי לאפשר לתהליכים טבעיים לקרות.

תפקיד הצעירים לא לחשוש להתבונן על נושא הזוגיות, לבדוק מה קורה שם. האם הקושי למצוא בן זוג הוא מקרי ויסתדר עם הזמן, ואולי הקושי דורש התייחסות נוספת. אולי אינם נותנים אמון באדם אחר די הצורך, מתקשים להזדקק או חוששים לפתח תלות באדם האהוב. אולי נחשפו למודלים של זוגיות קשה וחוששים להיפגע. אולי קשה להם להתחלק, לוותר על שליטה ולשתף מישהו אחר בעולמם. אולי השאיפות שלהם רומנטיות ואינן ריאליות מספיק.

רותי, בת 28, מספרת: "כל השנים נדנדו לי שאני צריכה למצוא בן זוג, ואני התעצבנתי ולא הייתי מוכנה שיגידו לי כלום. חשבתי שמציקים לי סתם, שכל הרמיזות שמשהו דפוק אצלי הן ממש מגעילות. הרגשתי שלא רואים אותי אלא רק את הבעיה שלי, וזה שיגע אותי עוד יותר. אז השתבללתי בתוך עצמי ושם היה לי טוב. לא רציתי להתעסק יותר בנושא, ודי".

רותי ויתרה לא כי היא לא רוצה אהבה אלא כי התייאשה מהסיכוי למצוא אותה. כתגובה לכאב ולחרדה על כך שהיא שונה ואינה עומדת בציפיות, היא פיתחה דפוס הימנעות. היא אינה רוצה יותר לבחון את מצבה או לעשות משהו בנידון. היא אינה מצליחה לעזור לעצמה להשיג מה שבאמת מתאים לה, וזו למעשה הפגיעה האמיתית. אם רותי הייתה משנה את עמדתה ומוכנה להיאבק, היא הייתה בוחרת לבדוק מדוע אינה מוצאת זוגיות, האם זו "גזירת גורל" או שניתן לעשות משהו לטובת עצמה.

המלצות להורים –

- המשיכו לאהוב ולקבל את הילדים כבעלי ערך, גם אם אין להם זוגיות.
- הפחיתו את הביקורת, האכזבה והלחץ מה"אין-זוגיות". במקום זאת הקשיבו לילדים ותמכו בהם כשירצו לשתף אתכם ברגשותיהם.
- קבלו את זה שהמצב כנראה מורכב, ואל תציעו פתרונות פשטניים, שרק מעצבנים יותר.
- עודדו את הילדים למצוא להם את הטיפול שמתאים להם (פסיכולוגי, אלטרנטיבי) כדי שיוכלו למצוא את הדרך לאהבה שהם ראוים לה.
- אם הילדים בוחרים לחיות לבד, קבלו גם את בחירתם זו. עזרו להם להרגיש טוב עם דרך החיים שמתאימה להם, וגם אתכם. כך תרוויחו יחסים טובים עם הילדים בלי קשר למצב הזוגיות שלהם.

המלצות לילדים הבוגרים –

- אל תתנו ללחצי הסביבה לעורר בכם תגובות של "אנטי" כלפי הזוגית. זכרו שזה הרצון שלכם למצוא אהבה, וחשוב שלא תוותרו על כך גם אם כרגע קשה.
- חפשו מקום פרטי משלכם, רצוי סוג מסוים של טיפול, שבו תוכלו להבין טוב יותר מה אתם רוצים לעצמכם ואיך להשיג זאת.
- קחו בחשבון שמידה מסוימת של לחץ מצד ההורים היא בלתי נמנעת, נסו לכעוס פחות כי ההורים דואגים ואכפת להם שיהיה לכם טוב.
- שימו גבולות ללחץ של ההורים ולהתעסקות של הסביבה ב"אין-זוגיות" שלכם. אמרו בנימוס שזה נושא פרטי שלכם, שאתם מעריכים את האכפתיות אבל מבקשים לא להתערב.
- אל תתנו לנושא ה"אין-זוגיות" להשתלט לכם על החיים, נסו למצוא סיפוק והנאה מתחומים נוספים בחיים.

התלבטות שלישית –

איך מתמודדים עם זוגיות חד מינית?

ישנם ילדים בוגרים הבוחרים לחיות בזוגיות חד מינית, הומואים ולסביות, זו נטייתם הביולוגית ומשאלת ליבם. אף על פי שבשנים האחרונות התרככו תגובות הסביבה לזוגיות חד מינית ויש יותר סובלנות וקבלה, עדיין לא קל להורים וילדים להתמודד עם הנושא.

להורים קשה לקבל שהילד הפרטי שלהם הוא הומו או לסבית:

גם ההורים הליברליים ביותר עוברים תהליך רגשי קשה כשמתברר להם שהילד שלהם הוא הומוסקסואל או שהבת לסבית.

דוד ונילי, הוריו של טל בן ה-27, מספרים: "לפני כשש שנים טל הודיע לנו שהוא מעדיף גברים על נשים, בקיצור: הומו. הוא הציג בפנינו את החבר שלו, ואחר כך הביא הביתה לביקור עוד ועוד חברים. אנחנו מודים שגם לנו וגם לשני ילדינו האחרים לא היה קל לקבל את הנושא. אנחנו אנשים פתוחים, ובכל זאת יש זעזוע. תמיד חשדנו שמהו אצל טל שונה, דיברנו בשקט בינינו אבל קיוונו שאנחנו מגזימים ועם הזמן הכול יסתדר. אבל

עכשיו זו עובדה – טל הומו. יש לנו כמה בעיות, קודם כול טל כועס כל פעם שהוא קולט שאנחנו לא ממש מתלהבים מהמצב, והוא כל כך רגיש שכמעט אין ביקור שלו שהעניינים לא מתפוצצים. חוץ מזה שאנחנו היינו מעדיפים שהוא לא יביא הביתה חברים זמניים, והוא מתעקש. מה עושים? ככה זה יהיה לתמיד, הוא יהיה מן הומו כזה בלי משפחה ובלי שורשים, רק עסוק בלריב איתנו?"

ההורים מודאגים שבנם לא יוכל אף פעם לחיות חיים מלאים ומאושרים כפי שהיו רוצים בעבורו. הם חוששים שהומואים הם אנשים אומללים, בודדים, שלעולם אינם בונים משפחה ומולידים ילדים; שהם מזדקנים והופכים פתטיים עם סיכון גבוה להיפגע ולהיות מושפלים. זה לא בדיוק תסריט החיים שאיחלו לבנם. כואב להם הלב על העתיד השחור שמחכה לבנם, גם אם עכשיו הוא צעיר ומלא אנרגיות.

ללא קשר לאהבתם אליו הם אולי כועסים על הסיבוך שהכניס לחייהם. הם מתוסכלים למה אינו יכול להיות כמו כולם. כמו כולם הם מכירים את התאוריות המדברות על תרומת ההורים להפרעות בזהות המינית ("האמא הפתיינית", "האבא הקר והמרוחק") ומרגישים אולי אשמים שמשוהו בהם יצר את הפגם שלו. ללא קשר להיגיון הם אולי מתביישים ונגעלים מהחריגות שלו, מעצם היותו הומו, שנמשך לגברים. הפער בין הדעות הליברליות שלהם ובין תחושות הלב מעורר תחושות אשמה ובלבול ומקשה על ההורים להיות טבעיים מול בנם. למרות רצונם הטוב, הבן קולט את אי שביעות רצונם ומגיב כלפיהם בזעם.

הילדים הבוגרים מבולבלים, כואבים וכועסים בתוך עצמם ועל ההורים:

שוב, גם אם היום זה לא נחשב כה חריג להיות הומו או לסבית, זה עדיין לא נורמטיבי, ועדיין לא פשוט לילדים הבוגרים לקבל את עצמם ואת תגובות הסביבה אליהם.

טל, בן 27, מספר: "עכשיו אני בתקופה הכי טובה של החיים שלי. אחרי שכל גיל ההתבגרות ישבתי בארון ושנאתי את עצמי ואת כל העולם. ניסיתי בכוח עם בנות ולא הלך. היום אני הומו גאה, מוכן לצעוק בגאווה לכל העולם שיקבלו אותי כמו שאני. יש לי חברים, אני אוהב ומצליח, ואין שום סיבה שארגיש רע עם עצמי."

הדבר היחידי שמעצבן אותי זה ההורים שלי. כמה שהם אומרים שהם אנשים פתוחים, הם לא. אני רואה בעיניים שלהם את האכזבה ממני. זה מפוצץ אותי למה כל הסטרייטים הדפוקים האלו לא מסוגלים לקבל שיש

עוד דרכים לאהבה, לא פחות טובות משלהם. ההורים שלי נגעלים ממני בצורה מתוחכמת. הם לא אומרים כלום, אבל עושים פרצוף כשאני מביא איתי את החברים הביתה. אז אני עושה דווקא, שיתרגלו. ואם יש להם מה להגיד, שיגידו. זאת בעיה שלהם וכבר לא שלי. אני מתעסק בעצמי".

קל לטל לכעוס על ההורים שאינם מקבלים אותנו באופן מלא. ייתכן שהוא צודק וההורים אינם שבעי רצון ממצבו, ועדיין, עוצמת הכעס שלו מעידה שגם הוא לא לגמרי שלם עם עצמו בנושא זהותו המינית, אם אפשר בכלל להגדיר מה זה להיות לגמרי שלם עם משהו. ככל שטל מרוכז יותר ברגשותיו הסוערים, כך הוא פנוי פחות לראות את הקשיים והצרכים של האחרים סביבו. הוא רגיש לכל ניואנס של דחייה כלפיו, ומתוך הכאב שלו אינו יכול להיות סובלני גם כלפי הקשיים של ההורים.

למעשה גם ההורים וגם הילדים הבוגרים צריכים להתאבל על אובדן "המיניות הרגילה":

להיות הומו או לסבית זה לא רע ולא אסור אלא עוד דרך חיים זוגית לגיטימית, אך אי אפשר להכחיש שזה שונה מהרוב, שהתרבות בנויה על כך שרוב האנשים חיים בזוגיות הטרוסקסואלית. לכן מותר להורים להתאכזב שילדם שונה, לכאוב ולדאוג מה יהיה איתו. מותר להם לא להתלהב, גם אם הם מקבלים אם ילדם ותומכים בבחירה שלו. ההורים אמורים לפרגן לעצמם תהליך של אבל מסוים על פנטסיית החיים הבוגרים שרצו בעבור ילדם ולא תהייה. מותר להם לכעוס ולהיות עצובים, והיה רצוי שהילדים הבוגרים יגלו מידה של סובלנות לכך.

ריקי, אמא לענבל בת ה-24, מספרת: "כשענבל סיפרה לנו שהיא לסבית ויש לה חברה, היינו בשוק. אבא שלה לא דיבר איתה חודשיים וגם אני לא יכולתי לעבור על זה לסדר היום. ענבל כל כך כעסה עלינו שאנחנו לא מפרגנים לה ושנחנו אנשים צבועים שרוצים רק את הדרך המרובעת שלנו. בהתחלה נעלבתי, ואפילו התנצלתי בפניה. אבל עכשיו אני חושבת שהיא הגזימה. הרי לה לקח שנים להבין שהיא לסבית ולהתארגן עם עצמה. אז לנו לא מגיע קצת זמן?! אנחנו איתה ומאחוריה, וזה ברור, אבל גם את הזכות להרגיש היא לוקחת לנו. באיזה זכות?! אמרתי לה את זה, והיא קצת נרגעה והתחלנו לדבר".

זכות הילדים הבוגרים לצפות שההורים יתמכו בהם בדרך החיים שבחרו, וחובת ההורים לעשות זאת. זכות ההורים לעכל בקצב שלהם את בחירת ילדיהם ולהרגיש גם רגשות של קושי בצד הקבלה. אם הילדים הבוגרים יוכלו לפרגן להורים את תגובותיהם המורכבות יוכלו לקבל יותר תמיכה ואהדה לבחירתם, כך ייבנה ביניהם בהדרגה דיאלוג בוגר שיהיה טוב לשני הצדדים.

המלצות להורים –

- אמרו לילדים באופן ישיר שאתם מכבדים את בחירתם המינית. פרגנו להם, לא קל להם גם ככה, ותמיכתכם יכולה להיות קריטית בעבורם.
- אל תיבהלו ואל תרגישו אשמים אם בצד רגשות האהבה כלפי ילדיכם אתם מרגישים גם כעס, אכזבה ודחייה מכך שילדכם הוא הומו או שבתכם לסבית. זה טבעי ולגיטימי.
- בקשו מהילדים לכבד את רגשותיכם באותה המידה שאתם מכבדים אותם. אל תתנו שישפטו אתכם ויפגעו בכם בגלל התחושות הלגיטימיות שלכם.
- אל תזייפו את תחושותיכם כלפי הילדים, ובו בזמן אל תתפרצו עליהם. כך תשמרו על הילדים, על עצמכם ועל המשך היחסים ביניכם.
- אל תפילו את עומס הקושי שלכם על הילדים. אם סערת הרגשות שלכם לא נרגעת תוך זמן סביר, היעזרו בכל מי שיכול לעזור לכם להתארגן מחדש עם עצמכם ועם המצב.

המלצות לילדים הבוגרים –

- קבלו בסבלנות את תגובות ההורים לבחירה המינית שלכם, מגיע להם זמן לעכל ולהסתגל לרעיון, לפחות כמו הזמן שלקח לכם.
- נסו להיות כמה שיותר שלמים עם אורח חייכם, כך תוכלו להרגיש פחות כעס ועלבון מול תגובות הסביבה אליכם.
- אל תהפכו לאויב את כל מי שאינו מתלהב מאורח חייכם. גלו אמפטיה לרגשות של ההורים, כפי שאתם רוצים לקבל מהם.
- ספרו להורים בגילוי לב על רגשותיכם. הקשיבו לרגשותיהם בכבוד עם כמה שפחות ביקורת. אל תנסו להיות צודקים אלא קרובים.
- אל תוותרו על התמיכה של ההורים, אתם זקוקים לה גם אם תנסו להרגיש שלא.

נושא שלישי –

כשמתחתנים

הרגע הגדול מגיע – הצעירים מחליטים להתחתן. החתונה מסמנת יותר מכול את יציאת הילדים הבוגרים מהבית. הם מקימים משפחה משלהם מחוץ למשפחת המוצא וההורים. החתונה מוסיפה ליחסים המשפחתיים הקודמים שותפים חדשים – החתן או הכלה מצטרפים כדי להישאר, ואיתם באים גם בני המשפחה שלהם. צריך לארגן חתונה, צריך לבסס יחסים חדשים בין כולם, בין הכלה והחמות במיוחד, משימה לא פשוטה.

התלבטות ראשונה –

איך לארגן את מסיבת החתונה?

חתונה היא טקס עתיק יומין ורב משמעות. גם בעידן המודרני והציני החלטה להתחתן נתפסת חשובה ומרגשת. זהו ניצחון האהבה והתקווה על אחוזי הגירושין. חגיגת החתונה נמשכת שעות מספר, אך מתעסקים בה חודשים ארוכים. רוב הזוגות רוצים חתונה מרשימה ומיוחדת, "שכולם יתפעלו". בדרך יש החלטות רבות כל כך שצריך לקבל: מתי מתחתנים? איפה מתחתנים? באיזה סגנון מתחתנים? כמה אנשים יהיו? את מי מזמינים ואת מי לא? מי ישב ליד מי? מי משלם ועל מה? איזו מוסיקה תהיה? ואיזה ריקודים? ומי הצלם? ... כל המתחים, החרדות ומאבקי הכוח מתנקזים לאינסוף ההתלבטויות המעשיות. כל אחד רוצה אחרת, ולפעמים נדמה שזה בלתי נמנע שיהיו פיצוצים בדרך לאושר הגדול.

ההורים חיכו שנים שהילדים יתחתנו ורוצים להשפיע על אופי החתונה:

ההורים מאושרים כי הביאו את ילדיהם לחופה וקידושין ומלאכתם הסתיימה בהצלחה. מעכשיו הילד נשוי ואחראי לחייו. אפשר להגיד שהוא "יצא מהבית". בצד השמחה יש להורים חששות.

אורי וחגית, הורים ליעל בת ה-24 העומדת להתחתן עם גל בעוד שלושה חודשים, מספרים: "כל כך חיכינו שבתנו הבכורה תתחתן. חלמנו והתרגשנו מהרעיון. אנחנו מחבבים את גל ושמחים באושרם. אבל ככל שהחתונה מתקרבת אנחנו דואגים. יש מתחים בינינו לבין הילדים בקשר לכל מיני סידורים שקשורים לאירוע.

צריך לתאם דברים ולהתפשר. גל עוד איכשהו מסתדר, וגם ההורים שלו די בסדר, אבל יעל ממש לא משתפת פעולה. אז הם רבים גם ביניהם, ונהיה בלגן. פתאום אנחנו חושבים שאולי הם צעירים מדי להתחתן. יעל רק בת 24, בקושי עומדת על הרגליים. היא כל כך לא בוגרת בתגובות שלה, אולי החתונה מוקדמת מדי בשבילה?"

להורים רבים קשה לקבל את העובדה שהילדים בשלים להתחתן. החתונה מסמנת פרידה רשמית ממשפחת המוצא, וגם אם יש בשינוי שמחה רבה, יש בו גם עצב וחשש לא פשוטים. מי יודע לאן יובילו היחסים עם הילדים עכשיו, ואיך תיראה המשפחה החדשה שלהם. לא ברור אם השינוי לטובה או לרעה. הקושי של ההורים גובר כשנכנסים לארגון המעשי של החתונה. בעבור רובם החתונה היא עול כלכלי כבד. הם אמורים לממן את כל הפנטסיות, ואילו הכסף ממתנות החתונה "הולך לילדים". לפעמים מתברר להם שאף על פי שהם משלמים בעבור החתונה הילדים אינם ממש מעוניינים בדעותיהם או בחבריהם באירוע.

צביקה, אבא לאילון בן ה-28 שמתחתן בעוד חודשיים, מספר: "בעצמי הופתעתי כמה נעלבתי כשאילון אמר לי שברור שהחברים שלי מהעבודה לא מוזמנים לחתונה. רתחתי בתוכי על כפיות הטובה שלו. אנחנו נותנים את מיטב הכסף, הזמן והאכפתיות שלנו לחתונה שלו, והוא לא יכול לפרגן לי את העשרה חברים מהעבודה. חוץ מזה, מה פתאום הוא קובע? זאת החתונה שלו, אז בבקשה, שיממן אותה בעצמו. גיבור גדול. מזל שאשתי עצרה אותי מלכסח לו את הצורה, חוצפה שכזאת. היא מצאה את הדרך שלה לדבר איתו בצד, והוא הבין שהגזים, ואפילו בא להתנצל. מזל!"

בין ההורים לילדים מתקיים מאבק כוחות "של מי החתונה" ולפיכך מי מחליט מה יהיה בה. הקרב הזה יכול לגרור את כולם בקלות למאבקים קטנוניים ולעלבונות.

הילדים רוצים להחליט בעצמם על החתונה שלהם בלי שההורים יתערבו:

הילדים נרגשים ומאושרים על שהרגע הגדול של חתונתם הגיע. הם יודעים ומקווים שזו תהיה החתונה האחת והיחידה בחייהם. לכן הם רוצים שהאירוע יהיה "הכי מדהים" ו"הכי

משמעותי" שרק אפשר. הם רוצים לשלוט בכל הפרטים, שיהיו מושלמים, בדיוק כמו שהם רוצים. הרי הם אמורים להיות המלך והמלכה של האירוע. אבא ואמא אמורים לשלם, כי ככה מקובל אצל כולם.

דורית, בת 24 שהתחתנה לפני חודש, מספרת: "לא האמנתי שקדחת החתונה תתפוס גם אותי. אני בדרך כלל בן אדם צנוע ולא אוהבת בלגנים ופוזות. אז בהתחלה רצינו לתכנן חתונה קטנה ואינטימית, אבל בלי ששמנו לב גדלה לנו מול העיניים מפלצת. נהיו לנו 300 מוזמנים, והגענו לגן אירועים מדהים שיחד איתו באה להקה 'הכי בעולם' ושמלה בעיצוב מיוחד, והזמנות מיוחדות, וסרט עלינו, וזיקוקים ומה עוד. פתאום נשאבתי לזה שאני רוצה שהחתונה תהיה הערב הכי יפה בחיי. הייתי מוכנה להזיז כל מי שיעמוד בדרכי. אז כשהורים ניסו להגיד שזו תהיה הוצאה כספית גדולה מדי, האשמתי אותם שהם לא מפרגנים לי. לא נתתי להם להוציא מילה, והאמת שגם לא לתמיר בעלי. כולם היו סטטיסטים בהצגה שלי. כשהחתונה עברה, בהצלחה מדהימה כמובן, הבנתי כמה הגזמתי. התנצלתי בפני אבא ואמא שלי אם פגעתי בהם. הבנתי שהייתי בפניקה והתנהגתי כמו מטורפת".

הלחץ גורם לילדים להיאבק על החלום שלהם מתוך חשש שכל התערבות של ההורים תהרוס להם אותו. ממוקום כזה קשה להם להפעיל שיקול דעת ולהתדיין עם ההורים על פרטי החתונה. גם קשה לוותר או להתגמש מול רצונות ההורים.

דורון, בן 25 שהתחתן לפני שלושה חודשים, מספר: "איזה קרבות היו לנו עם ההורים משני הצדדים. אני ודלית אשתי לא הבנו למה כל מיני דודות זקנות צריכות לבוא אם לנו הן לא חשובות. ההורים ניסו להסביר שלהם זה חשוב, בטח כי הם משלמים. אנחנו הרגשנו שעושים לנו מניפולציות והתפוצצנו מכעס. היה לנו ברור שהחתונה היא שלנו ולא של ההורים. הם אמרו לנו שכשאנחנו נחתן את ילדינו נבין אותם, אבל אנחנו חשבנו שהם מדברים שטויות ולא הסכמנו. היום, אחרי שהכול עבר, אני מבין שהגזמנו, והדודות היו בחתונה ולא קלקלו בכלל. ככה כולם היו מרוצים, גם אנחנו וגם ההורים".

רק אחרי החתונה דורון מסוגל להבין כמה הלחץ הפך אותו לחסר סבלנות כלפי הוריו. רק עתה הוא מסוגל לפרגן להורים את שמחתם בליל כלולותיו. רק עתה הוא יכול להודות להורים ששילמו עבור שמחתו (פירוט בנושא התשלום בפרק "לו היינו רוטשילד").

חשוב שההורים והילדים יבינו שהחתונה היא יום השמחה של שניהם:

זה נכון שהצעירים הם המתחתנים ויש להם זכות מלאה להשפיע על אופי האירוע. אבל נכון באותה מידה שגם ההורים הם בעלי השמחה. לא רק מכיוון שהם בדרך כלל מממנים אותה אלא כי זה גם האושר שלהם.

מתוך עמדה ברורה שהשמחה משותפת אפשר להתחיל לפתור עניינית את כל הנושאים השנויים במחלוקת. יש לזכור שאולי פחות חשוב צבע המפיות, ואפילו מספר האורחים. יותר חשובים יחסי האמון והקירבה בין ההורים לבני הזוג, יחסים שיימשכו שנים.

שולי בן ה-25, חודשיים לפני החתונה, מספר: "לא ייאמן איזה פתרונות יצירתיים אפשר למצוא כשלא עצבניים. לנו היה חשוב לעשות אירוע ממש קטן רק עם אנשים שקרובים אלינו. להורים הייתה בעיה כי יש להם המון חברים ומחויבויות לאנשים בעבודה שאי אפשר לא להזמין לדעתם. שברנו את הראש והחלטנו שנעשה שני אירועים. חופה ואירוע אינטימי כמו שאנחנו רוצים, ואחר כך אירוע של ההורים, שאנחנו נבוא ונשמח יחד איתם ועם האורחים שלהם. זה לא היה הפתרון המושלם לאף אחד, אבל זה היה הכי טוב שאפשר".

על ההורים להבין שהם צריכים לוותר על חלק מציפיותיהם מהחתונה, אף על פי שהם משלמים. הם אמורים להחליט מה ביכולתם לממן ולעמוד על זכותם לשים גבול להוצאות, גם אם הילדים מתוסכלים. הילדים הבוגרים צריכים לקבל את העובדה שייאלצו לוותר על חלק מחלומותיהם גם מפאת אילוצי המציאות והתקציב, וגם מפאת ההתחשבות בהורים, השותפים הפעילים שלהם באירוע.

כולם צריכים לפעול להרגעת הלחץ ולחיזוק שיקול הדעת, במיוחד

ההורים:

להורים בדרך כלל יותר ניסיון חיים מלילדיהם. גם אם זה הילד הראשון שהם מחתנים עדיין מצופה מהם להתמודד עם מצב הלחץ מעמדה בוגרת יותר. ההורים אמורים לזהות ראשונים כמה הם והילדים נרגשים והמומים מגודל האירוע ולדרוש מעצמם יותר איפוק והתחשבות מאשר מהצעירים. הם יכולים להשתדל לא להיסחף למאבקים, לחיפוש אשמים ולהיעלבויות.

דפנה, אמא לרינת בת ה-23 העומדת להתחתן בעוד חודש, מספרת: "עד לפני שבועיים הייתי מטורפת מלחץ. רבתי עם כולם כי כלום בחתונה לא הסתדר כמו שרציתי, והייתי ממש בעצבים. למזלי דיברתי יום אחד בשקט עם אמא שלי והיא אמרה לי לזכור שהחתונה נגמרת עוד מעט, והיחסים צריכים להימשך עוד שנים, שאחשוב טוב טוב אם כל מה שאשיג במריבות עם הילדים יהיה שווה את הפגיעה בינינו, שלא תיגמר ביום החתונה. היא הזכירה לי איך שנים גררתי כעס על חמותי על זה שהיא העירה משהו על שמלת הכלה שלי. המילים של אמא שלי היו כמו דלי מים קרים שציננו אותי. נרגעתי, ובאורח פלא גם הבת שלי נרגעה. כל מיני דברים שנתקעו בהתעקשויות של כולנו פתאום הסתדרו. זה ממש לא ייאמן".

אין ספק, כשההורים נרגעים הם יכולים להכיל טוב יותר גם את הלחץ והחרדה של הילדים. לעזור גם להם להירגע ולקחת את החתונה במלוא ההתרגשות אך בפרופורציות הראויות לה.

רינת, הכלה המיועדת, מספרת: "אמא צודקת, אני כנראה ירדתי מהפסים מרוב הלחץ של החתונה. כל מה שאמא אמרה נראה לי פתאום נגדי. זה היה כאילו חזרנו למריבות של התיכון, למרות שאנחנו מזמן לא שם. יום אחד גם אני דיברתי עם חברה שכבר התחתנה, והיא אמרה לי שהחתונה תהיה מדהימה בלי קשר לכל הדברים הקטנים שבה, שזה חג האהבה שלי, ואת זה ירגישו. אז נרגעתי. זה מדהים איך בדיוק באותה תקופה גם אמא נרגעה, ופתאום יכולנו שוב לדבר בהיגיון. מובן שצ'יק צ'ק סגרנו את כל העניינים שהיו במחלוקת, ועכשיו לשמחתי אנחנו פנויים לשמחה האמיתית, לחתונה. אמאלה, איזה פחד!"

האם חושבת שהשינוי לטובה קרה בגללה, ורינת חושבת שגם בגללה. למעשה, זה לא משנה. מה שחשוב זה להפחית את הלחץ ולהגביר את ההיגיון כדי לעבור את החתונה בשלום ובהנאה.

המלצות להורים –

- פרגנו לילדיכם כמה שיותר את חלום החתונה שלהם. נסו לעזור ולהתגמש כמה שיותר להצלחת האירוע.
- זכרו שהשמחה היא בראש וראשונה של ילדיכם אבל גם שלכם. כבדו את רצונותיהם ונסו לשלב גם את שלכם.
- אל תשתמשו בכסף כדי ללחוץ על הילדים, אך דעו שאינכם חייבים לממן כל רצון של הילדים, יש לכם חופש בחירה (פירוט בפרק "לו היינו רוטשילד").
- אל תתנו לכעסים ולעלבונות לצאת משליטה, תמיד זכרו את "היום שאחרי" ואת כל השנים המשפחתיות שמחכות לכם אחר כך.

המלצות לילדים הבוגרים –

- גלו נדיבות כלפי ההורים, החתונה היא גם השמחה שלהם.
- זכרו שבסופו של דבר שמחת ההורים תעשה טוב גם לכם.
- נהלו עם ההורים משא ומתן על הנושאים שבמחלוקת ונסו להגיע להסכמה.
- קבלו את זכות ההורים להביע דעה, במיוחד אם הם משלמים עבור החתונה.
- זכרו שיש חיים אחרי טקס החתונה ואל תתנו להתרגשות להרוס לכם את שיקול הדעת.

התלבטות שנייה –

כיצד הכלה והחמות יכולות להסתדר ביניהן?

כשהצעירים מתחתנים נוצרים יחסים בין האב לכלתו וחתנו, ובין האם לחתנה וכלתה. מבין כל מערכות היחסים, זו המושכת את רוב תשומת הלב היא של הכלה והחמות, ובה נתמקד.

המיתוסים אומרים שיחסי הכלה והחמות חייבים להיות נוראיים. מספרים בדיחות ארסיות על החותנת המשתלטת ומסכסכת, אינה משחררת את בנה המושלם, וחושבת שאף כלה לא

טובה דיה בשבילו. קובעים שהיא חסרת רגישות ופוגעת בכלה המסכנה. ההזדהות הולכת בדרך כלל לכיוון הכלה הנפגעת עם מעט סימפטיה לחמות. החמיות פחות מרשות לעצמן להתלונן, שלא יתווסף עוד טיעון נגדן, שהן מרירות ואומללות. הכלות לעומת זאת מרשות לעצמן להתלונן כי זה לגיטימי. המיתוסים מרחפים מעל כל היחסים האמיתיים בין החמיות והכלות שבעולם. החמיות אשמות מראש בגלל כל החמיות הבעייתיות שהיו לפנין, והכלות אמורות להיפגע כמו כל הכלות לפנין. בחלק מהמקרים הנבואות מגשימות את עצמן ובחלק לא.

יש מקרים רבים שבהם החמות והכלה מסתדרות היטב זו עם זו. הן בונות ביניהן ידידות ואף אהבה. לפעמים הכלה מוצאת בחמות את דמות האם שלא הייתה לה, או את הקירבה שלא היה אפשרי בעבורה לבסס עם אמה האמיתית. לפעמים החמות מוצאת בכלתה את הבת שלא הייתה לה או את הקירבה שלא הצליחה לבסס עם הבת שלה. לפעמים יש כימיה מוצלחת ביניהן שעושה כיף לשתיהן.

שרון מספרת על חמותה דינה: "כמה הפחידו אותי כולם על האמא של בעלי, שהיא תנסה להקטין אותי כדי שהיא תישאר החשובה, שהיא תידחף ולא תיתן לנו לחיות. ממש זוועות. באתי בחשש, ומהתחלה אנחנו מסתדרות מצוין. נחמד לנו יחד, אנחנו מפטטות בטלפון ומדי פעם נפגשות. בארוחות המשפחתיות תמיד נעים לנו, ואני חושבת שהיא אישה על הכיפק. חוץ מזה שבזכותה יש לי את תמיר בעלי המקסים, אני באמת מחבבת אותה והיא אותי. זה בלי קשר לזה שיש לי את האמא שלי, ולה את הבנות שלה. כלום לא בא על חשבון כלום, וכולם מרוצים. אני מרגישה בת מזל, באמת".

במקרים רבים החמות והכלה באמת אינן מסתדרות. או מפני שאין כימיה טבעית ביניהן, או מפני שהן נאבקות על ליבו של אהובן המשותף – הבן.

חלק מהחמיות אינן מבינות מדוע היחסים בינן לבין כלותיהן משתבשים:

מבחינתן יש להן את כל הכוונות הטובות כלפי הכלה, והן רק מנסות שיהיה טוב לכולם.

אידית, אמא לעומר בן ה-28, נשוי מזה חצי שנה לאביגיל, מספרת: "כל השנים חיכיתי שעומר יתחתן, הוא הבן הבכור שלי ורציתי הכי טוב בעולם עבורו. זכרתי כמה לי היה קשה עם אמא של בעלי,

שרצתה אותו לעצמה ולא קיבלה אותי. נשבעתי שאני אהיה אחרת, חברה של הכלות שלי, תמיד נחמדה ועוזרת. אין לי מושג איך הכול הסתבך עם אביגיל. אני באמת מחבבת אותה כי היא בחורה טובה, וגם עומר כל כך אוהב אותה. אבל היא קרה כלפי. דרך עומר אני מבינה שהיא חושבת שאני נדחפת מדי לעניינים שלהם. אפילו שיחות הטלפון היומיות בינינו מרגיזות אותה. עומר מנסה לפשר בינינו ואומר שאולי אקח קצת מרחק להתחלה, ואחר כך הכול יירגע. ניסיתי לדבר עם אביגיל, אבל היא אמרה שאין בעיה. אני לא מבינה איך זה שכל שאני מנסה להיות נחמדה זה נהיה יותר גרוע. בעלי אומר שאני מתאמצת יותר מדי, וזו הבעיה. הוא לא מחפש להיות חבר של אביגיל והם מסתדרים בלי שום בעיות. מזל שיש לי שתי בנות, ועם החתנים אני בטוח אסתדר מצוין".

פעמים רבות החמות אינה מודעת לכמה שכלתה הצעירה חסרת ביטחון במקומה החדש מול בעלה ומול משפחתו. קשה לה להבין איך מעשים תמימים שלה יכולים להתפרש כניסיון להשתלטות או להתנשאות.

אידיית ממשיכה ומספרת: "אני לא מבינה מה אני עושה לא בסדר בעיני אביגיל. זה שאני מצלצלת כל יום לדבר כמה מילים עם הבן שלי? זה שאני מבשלת מעולה ומזמינה את כולם כל יום שישי לארוחה? מה, אני אמורה לשתוק ולהסתיר את כל הטוב שיש לי ולקשר שלי עם הבן כדי שאביגיל לא תרגיש מאוימת ממני?"

אולי אם אידיית הייתה מקשיבה באמת לרחשי ליבה של אביגיל, לאו דווקא דרך שאלות ישירות ומביכות, היא הייתה יכולה להבין את שורש הבעיה ולגלות אמפטיה לחששותיה של הכלה הצעירה.

הכלה מרגישה שאמו של בעלה נאבקת בה ואינה שומרת על כבודה:

לפעמים הכלה מרגישה שהחמות אינה מוכנה לשחרר את הבן ומנסה לשמור על היחסים ביניהם קרובים כמו פעם, לפני שהבן התחתן.

דלית בת ה-27 מספרת על חמותה: "פעם היא חזרה מטיול ארוך ואמרה לעומר בעלי במין תמימות כזאת, שבטח הוא נורא התגעגע אליה כשלא הייתה. התפוצצתי בתוכי. הוא גבר בן שלושים, נשוי לי כבר שנה, ולדעתה הוא אמור לשכב בלילה ולהתגעגע אליה, אל אמא שלו. היא מדברת כאילו אני לא קיימת שם, כאילו רק הוא והיא קיימים. לא יכולתי להתאפק וסיננתי לעברה 'אם זה נוח לך להאמין ככה'. היא כמובן נעלבה ועומר אמר לי אחר כך שהגזמתי, שכל חטאה של אמא שלו שהיא אוהבת אותו. אז כעסתי גם עליו שהוא כמובן מגן עליה ולא עלי. בלגן שלם נהיה מזה. אני מקווה שעם הזמן אקח אותה פחות ברצינות כי ככה זה ממש לא טוב".

קשה לדלית לקבל את העובדה שאולי גם החמות שלה מאוימת מהמקום המרכזי שלה כאשתו של בנה. ייתכן שהחמות לא התכוונה לפגוע אלא רצתה לבטא בהערתה את געגועיה לבנה. ייתכן שבאמת הייתה בהערתה תוקפנות סמויה שכוונה לעבר כלתה. הפרשנות סובייקטיבית ללא ספק, וככל שהכלה חסרת ביטחון במקומה מול בעלה ומשפחתו כך פרשנויותיה יכוונו אותה להיפגע ולתקוף חזרה. חוסר הביטחון של הכלה יפגוש פעמים רבות בצד השני את חוסר הביטחון של החמות.

לפעמים החמות באמת נאבקת על מקומה – שלא לאבד את בנה:

במודע או לא במודע היא בהחלט מנהלת מאבק כוחות כואב מול אהבתו החדשה של בנה. היא מנסה לשמור על ערכה שלא יאבד לגמרי מול המתחרה שלה, שלקחה אולי את מקומה.

חנה, אמא של תומר בן ה-26, נשוי מזה חצי שנה לתמר, מספרת: "היום אני מכה על חטא על מה שקרה לי עם תמר כלתי. היא חברה של עומר כבר הרבה שנים, ותמיד היינו ביחסים טובים. אבל אחרי שהם התחתנו כנראה נבהלתי שאני מאבדת אותו ועשיתי שטויות. הם עברו לגור רחוק ובקושי ראיתי אותם, אז בביקורים הייתי כנראה נדחפת בכוח – מספרת כל הזמן על זיכרונות משפחתיים, שלתמר אין חלק בהם, אומרת שוב ושוב 'עומר ואני' ומשאירה אותה בחוץ. הייתי מצלצלת בשעות שידעתי שהיא בבית ומושכת את השיחות שתראה כמה הוא קשור אלי. לא פלא שתמר נהייתה לא נעימה אלי, עוד מעט והיינו מאבדים הכול. למזלי הבת הגדולה שלי העירה לי

שאני מגזימה. פתאום התעוררתי וחזרתי לעצמי. לא אמרתי לתמר כלום, לא הרגשתי נוח להתנצל, אולי פעם. אבל הפסקתי את כל המאבקים, ואני מקווה שעם הזמן דברים יירגעו. מקווה".

חנה התעשתה במהירות יחסית, למזלה ולמזלם של כלתה ויחסיה עם בנה. רבות מהחמיות והכלות מסתככות ביחסים של חרדה ותוקפנות שמקורן אנושי אך תוצאותיהן הרסניות.

חשוב לדעת שהיחסים בין החמות לכלה אינם פשוטים במהותם:

מתח מסוים תמיד יהיה בין החמות לכלה. אין זה באשמת אף אחת מהן אלא בגלל המורכבות הבלתי נמנעת של היחסים ביניהן. יש למורכבות כמה מקורות.

קינאה ותחרות בין שתי נשים שאוהבות אותו גבר – הבן/הבעל:

רוב האמהות מבינות בהיגיון שעליהן לפנות את תפקיד "האישה החשובה ביותר" לאשת הבן. בזמן עולות בהן תחושות לא פשוטות כמו: "אני אמא שלו כל החיים, ואת חדשה וכבר לוקחת בעלות עליו". רוב הכלות יודעות בהיגיון שאמא אינה בת זוג, וזה בסדר שהאהוב אוהב את אמא שלו. בו בזמן קשה להן להרגיש בטוחות במקומן מול "האישה הגדולה" בחיי הבעל – האמא שלו. הלב ממשיך להתחרות ולקנא כמעט בלי שליטה. לפעמים מנסים להכחיש את הרגשות הלא נעימים, ואז הם "משפריצים" בצורה לא מודעת בתוקפנות סמויה או במאבקים "צודקים" לכאורה שמקורם בקינאה. כך דלית הכלה שקינאה בגעגועי האם לבנה, כך חנה שקינאה בזוגיות החדשה של בנה וניסתה לקחת בכוח מקום בחיי בנה על חשבון כלתה. קינאה דומה קיימת בן האב לחתן של בתו, הגבר החדש בחייה. הקינאה והתחרות בולטים פחות אצל האם מול החתן של הבת כי אמא ממשיכה להיות האישה המשמעותית בחיי בתה. להפך, הקירבה ביניהן מוגברת לעתים עם הולדת הנכדים והדמיון הגובר בין חיי האם והבת. באותו אופן פחותה הקינאה אצל האב מול הכלה של בנו שאינה מאיימת על מקומו (הרחבה על ההבדלים בין המינים בפרק "כמה להתערב").

החמיות והכלות מתנגשות בנושא הגדרת גבולות המשפחה החדשה:

החמות חושבת שהיא "רק רוצה לעזור" והכלה מרגישה ש"מתערבים להם בחיים יותר מדי".

המתח גדול במיוחד בשלב הראשוני לחיי המשפחה הצעירה, אחרי החתונה, כי גבולות המשפחה החדשה עדיין אינם ברורים לאף אחד. קל להתבלבל ולהתעמת גם כשיש רצון טוב. החמות מתערבת בחיי הצעירים מתוך ההרגל רב השנים לטפל בבנה ולדאוג לו. היא מותחת ביקורת, מציעה עזרה מתוך ניסיון חייה, ולפעמים מקשה על הזוג הצעיר לבנות את העצמאות הזוגית שלו. הכלה רגישה מאוד לחדירות לתוך משפחתה החדשה וחווה כל התערבות כזלזול וחוסר כבוד כלפיה. פעמים רבות אינה מאפשרת לאם בעלה להיות מעורבת בכלל מרוב חשש להשתלטות עליה. המתח בין שתי "מנהלות הבית" כמעט בלתי נמנע.

שירלי, בת 27, נשואה ארבעה חודשים, מספרת: "עד שהגעתי סוף סוף לגור בבית משלי, שאני יכולה לעשות מה שאני רוצה, יש לי על הראש את אמא של בעלי. היא נחמדה דווקא, אבל אני רואה בעיניים שלה איך לדעתה דברים צריכים להיות אחרת. יותר נקי, יותר בישולים, יותר בית מטופח. אצלי הכול זרוק וכיפי, לא כמו אצלה. למה היא לא מבינה שמה שטוב לה לא טוב לי?! לפעמים הייתי מעדיפה שתגיד לי משהו, ואז אוכל להתפוצץ עליה, כמו על אמא שלי. אבל היא כזאת מנומסת שאני משתגעת בפנים ולא אומרת כלום. אז נשאר רק המתח ואי הנעימות כל פעם שהיא באה".

פרדוקסלית, החשש של שירלי מחמותה מעיק כל כך כי היא מייחסת חשיבות כה גדולה לדעותיה. ככל ששירלי תוכל להיות שלמה יותר עם הבית שעיצבה לה ולבעלה תוכל לחשוש פחות מתגובות הסביבה, כולל תגובת החמות. זה אורך זמן עד שהזוג הצעיר מגדיר לעצמו מה מתאים לו ומה לא ביחסים עם משפחות המוצא. גם להורים יש צורך בזמן להפנים שהילדים כבר שייכים למשפחה משלהם ואינם חלק בלתי נפרד ממשפחת ההורים. זהו, הם יצאו מהבית.

שולה מספרת: "כשתמיר בני התחתן לא קלטתי מה זה אומר. בהתחלה כעסתי על כלתי דנה, כי הרגשתי שהיא מרחיקה אותו מאיתנו. פתאום לא היה לה נאה לבוא לארוחות יום שישי, והיא גם לא כל כך הזמינה אותנו אליהם הביתה. ממש נעלבתי. לקח לי זמן להבין שחשוב לצעירים להיות בנפרד מאיתנו. שזה לא נגדי אלא בעדם. פעם אחת אפילו התעליתי על עצמי ואמרתי לדנה שאני מבינה שהם לא באים לארוחה כי הם רוצים לבלות עם חברים, וזה בסדר. יכולתי לשמוע את אנחת הרווחה שלה, ואז הבנתי שגם היא

הייתה בלחץ. הרגשתי כל כך טוב עם עצמי, נזכרתי שוב כמה הם צעירים, ושאני עדיין המבוגרת יותר שצריכה להבין ולקבל אותם... נרגעתי, והם אחרי".

חשוב שהחמות והכלה תדענה ותקבלנה את המורכבות ביחסים ביניהן. לא פחות חשוב, שגם הבן והאבא המעורבים ממילא ידעו איך להרגיע את המצב ולא יישאבו גם הם למחלוקות. ממוקם ענייני יותר כולם יוכלו להאשים פחות ולתקוף פחות זה את זה, לתמוך יותר ולחפש פתרונות בוגרים למצב העדין גם ככה.

המלצות לחמות –

- אל תפחדי להרגיש קינאה ותחרות מול הכלה, הרגש טבעי ואולי בלתי נמנע.
- נסי לא לתת לקינאה ולתחרות להשתלט על היחסים עם הכלה. על כך יש לך שליטה.
- אל תערבי את הבן במאבק עם הכלה, אל תעמידי אותו במבחן נאמנות בין שתי הנשים המרכזיות בחייו. נהלי את היחסים ביניכן בכוחות עצמכן.
- אל תוותר על האכפתיות לזוג הצעיר אך בדקי פעמיים האם הנתינה שלך מכבדת את העצמאות שלהם, שלא יתממש הפתגם "הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות".
- אל תבליטי את הניסיון והמיומנות שלך בניהול בית ומשפחה, זה יכול לאיים על כלות צעירות שרק מתחילות לבנות את המשפחה שלהן.
- זוזי צעד אחד הצידה, ומשם תוכלי לעזור טוב יותר לזוג הצעיר לבסס את הזוגיות והמשפחה החדשה שלהם.
- אם יש מתח בינך ובין הכלה אל תנסי להעלים אותו בכוח. קחי מרחק, לפעמים הזמן עושה את שלו ומשפר את המצב.
- היעזרי בבעלך או בחברותיך כדי לחזק את בטחונך בעצמך, כדי שתבואי לקשר עם הכלה כמה שפחות מאוימת.
- במקרים מסוימים דברי על מה שמעיק עלייך עם הכלה או עם הבן. אל תשפטי אלא שתפי והקשיבי לצד השני. נסי להגיע להבנות שמכבדות את כולם.

המלצות לכלה –

- אל תתני למיתוסים על החמות להפחיד אותך. תני לחמות הפרטית שלך צ'אנס, אולי כוונותיה כלפיך טובות, גם אם חלק מההתנהגויות שלה מרגיזות אותך.
- קחי בחשבון שגם החמות לחוצה ומאוימת ממך ומהמצב החדש, וזה אולי מסביר חלק מתגובותיה.
- קחי בחשבון שאת יכולה להשפיע על רמת הכעס והעלבון שתרגישי ביחסים. ככל שהפרשנויות שלך יהיו פחות שליליות, וככל שתהיי יותר בטוחה בעצמך, הרגשתך תשתפר ללא קשר להתנהגות החמות.
- אל תכחישי את חלקך במאבקי הקינאה והתחרות עם החמות, צריך שתיים לדו-קרב. ייתכן שגם את מאוימות מהדומיננטיות שלה כאמא ותורמת בעצמך למאבק.
- נסי לפרגן לאהבה של החמות לבנה בלי לחשוש שהיא לוקחת את מקומך. יש מספיק אהבה לשתיכן, ואולי יש אמת באמירה שבן המגלה אהבה כלפי אמו יהיה בעל ואבא טוב במשפחה שלו.
- השקיעי את עצמך בבניית האהבה והמשפחה החדשה שלך. זו המטרה שלך, והיחסים עם החמות הם חלק מהעניין אבל לא העיקר.
- אל תערבי את הבעל במאבק שלך עם אמא שלו. אל תכריחי אותו לקבוע מי צודקת.
- אם יש משהו בהתנהגות הבעל ביחס לאמו שפוגע בך או בזוגיות שלכם, אמרי לו. התייחסי אליו ולא לאמא שלו, כי הוא הבעל שלך ולא היא.

התלבטות שלישית –

איך להסתדר עם המשפחה של בני הזוג?

בני הזוג מביאים איתם את משפחות המוצא שלהם. המערכת המשפחתית מתרחבת וצריכה לכלול מעכשיו גם אותם. פעמים רבות יש פערים תרבותיים וכלכליים בין המשפחות וקשה לגשר עליהם. פעמים רבות יש מאבק כוחות והתחשבנויות בין ההורים את מי הזוג הצעיר מעדיף. המאבקים עלולים להסלים ולשאוב לתוכם את כולם, הורים וילדים כאחד.

שירה בת ה- 26 מספרת: "חבר שלי דיוויד ואני מסתדרים בינינו מצוין, אבל המשפחות שלנו לא. דיוויד בא מבית אמיד ומשכיל כזה, וההורים שלי עממיים כאלה. כשהם נפגשים זה לא מוצלח כי כל אחד מרגיש שהשני מזלזל בו. גם אני לפעמים מרגישה לא

נעים בשם הורי ליד ההורים של דיוויד, אז אני נהיית לא טבעית
וכועסת. אני מעירה לדיוויד שההורים שלו יכולים להיות פחות
סנובים, אז הוא מחזיר לי שההורים שלי כל הזמן מתחשבים כמה
אנחנו באים לארוחות, וזה כל מה שמעניין אותם. בסוף אנחנו
רבים בגלל ההורים שלנו".

פערים שבני הזוג מצליחים להסתדר איתם ביניהם הופכים בלתי נסבלים במפגש עם
המשפחות.

המאבקים עם משפחות המוצא גוברים ככל שזוגיות הצעירים אינה מגובשת:

ההתעסקות במשפחות המוצא דומיננטית ככל שהצעירים עצמם עדיין לא התנתקו מהן.
מבחינה התפתחותית כל אחד מהצעירים עסוק בנפרדות שלו מהוריו, ושניהם ביחד מנסים
לבנות את העצמאות שלהם כזוג בלי שההורים של שני הצדדים ישתלטו עליהם. לפעמים בני
הזוג הצעירים סוגרים חשבונות ביניהם דרך המאבקים עם ההורים.

אורית, בת 25, מספרת: "מושיק ואני לא רבים על כלום חוץ מעל
ההורים שלנו. הוא רוצה שנלך יותר להוריו, ואני לשלי. הורי גרים
קרוב יותר, הם נחמדים ונותנים להרגיש אצלם נהדר, וההורים של
מושיק לא משקיעים, ותמיד לא נעים אצלם. אז למה שלא נעשה מה
שטוב לנו? מושיק חושב בדיוק כמוני אבל מרוב אשמה הוא דוחף
לצד שלהם. אז אני כועסת עליו שהוא עוד ילד של ההורים שלו, והוא
כועס עלי שאני לא נותנת כבוד להוריו. בסוף יש פיצוץ ששנינו
סובלים ממנו".

קשה לאורית ולמושיק לראות שהריב קשור למאבקי הכוחות בתוך הזוגיות שלהם, וההורים
הם רק התירוץ. בתור זוג צעיר כל אחד רוצה "לשמור על הטריטוריה שלו" ולא להיבלע
באחר או במשפחה שלו. הזוג הצעיר רוצה שההורים יניחו לו לבנות את חייו בלי עול
המאבקים ורגשות האשם שמטילים עליו. גם ככה לא קל להם בראשית דרכם, ולכן העומס
של ההורים נחוה כבלתי נסבל.

ההורים משני הצדדים מוסיפים לקושי אם הם נכנסים למאבקי אגו ביניהם:

לפעמים ההורים שוכחים שטובת הילדים והזוגיות הצעירה שלהם היא במרכז, ולא כבודם של ההורים.

בני ודורית מספרים: "כשהבת שלנו התחתנה לא ממש הבנו שאנחנו מתחתנים גם עם המשפחה של הבעל שלה. אותה אנחנו מאוד אוהבים אבל את אמא שלה ממש לא. היא גרושה ודי לבד. אז כל הזמן היא נלחמת שהם יהיו אצלה. כל פעם שהם באים אלינו היא נעלבת. בהתחלה לא התחשבנו איתה, ויצא שבקושי ראינו את הזוג. אז הבנו שאם אנחנו לא רוצים לאבד את הבת שלנו אז גם אנחנו צריכים להתעקש ולדרוש שיבואו אלינו. אפילו נעלבנו שהם לא הבינו את זה לבד".

קל להורים להתמלכד ברגשות שליליים. לא די שהילדים מתרחקים מהם באופן טבעי, אלא שהם צריכים לספוג את זה שהם מתקרבים למשפחה אחרת ולא אליהם. הכאב נהיה במקרים מסוימים בלתי נסבל ולכן מתפרץ בכעסים ועלבונות.

המלצות להורים –

- קחו בחשבון שמידה מסוימת של מאבקים מול משפחת בני הזוג היא בלתי נמנעת מתוקף הנסיבות.
- נסו לא להיגרר למאבקי כוח ועלבונות על גבם של הילדים שכה חשובים לכם.
- השקיעו יותר ביחסים שאתם בונים עם הילדים ופחות בהשוואה ליחסים שלהם עם המשפחה האחרת.
- תנו את הטוב שיש לכם לזוג הצעיר, ואל תתחרו בטוב שיש למשפחה האחרת לתת. ככל שהילדים יקבלו יותר טוב כך יגדל הסיכוי שיצליחו ביחסים ביניהם.
- קבלו את זה שבמצבים מסוימים נוח יותר לזוג עם המשפחה השנייה. זה לעתים מצב זמני, ואם לא תיכנסו למלחמה, הגלגל יכול להתהפך.
- אל תנסו להיות חברים של משפחת בני הזוג, לפעמים זה לא מתאים. בכל מקרה שמרו על כבוד מנומס כלפיהם כדי שתוכלו לשתף פעולה במצבים הכרחיים.

המלצות לזוג הצעיר –

- תנו כבוד לשתי המשפחות בלי קשר לביקורת זו או אחרת שיש לכם כלפיהם.
- נסו לשמור על שוויון הוגן ביחס שאתם נותנים לשתי המשפחות, גם אם אתם מסתדרים באופן טבעי טוב יותר עם אחת המשפחות.
- אם אתם נקלעים למאבקי כוח סביב המשפחות שלכם, כדאי שתבדקו אם מקור הכעס לא קשור בעצם ליחסים ביניכם, ובהם כדאי שתטפלו.
- אם יש מחלוקות ביניכם לבין ההורים משני הצדדים, היו פעילים בחיפוש פתרונות שיתאימו לכם ויתחשבו גם בהם.
- גלו סבלנות וחיבה להתחשבוניות המרגיזות של ההורים. קחו בחשבון שלא קל להם שאתם רחוקים, ולעתים הם חוששים שכבר לא אכפת לכם (פירוט בפרק "כמה להתערב").

לסיכום –

בני הזוג של הילדים הופכים בתהליך התפתחותי תקין להיות האדם הקרוב להם ביותר בחייהם הבוגרים. אפילו יותר מההורים והמשפחה. כך זה אמור להיות, וכבר נאמר בבראשית ג' פס' כ"ד: "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו, והיו לבשר אחד". לצעירים לא קל לבנות להם זוגיות אינטימית. הם נאבקים בין הרצון שלהם בקירבה ובין החשש להיבלע ולאבד את עצמם – מול בני הזוג וגם מול ההורים. לא קל להם להיפרד מההורים ולהשקיע את עצמם בזוגיות. קל להם לעתים לכעוס ולהיאבק בהורים, תחום מוכר, יותר מאשר להתמודד עם הזוגיות הבוגרת שהיא חדשה, מפתה ומאיימת. להורים לא קל לשחרר את הילדים לאהבה הזוגית שלהם, שנחוות פעמים רבות כבאה על חשבון האהבה אליהם. קל להם ליפול לתחושות אנושיות אך הרסניות של קינאה, תחרות ועלבון – להישאב למאבקי כוח ולשיפוטיות כלפי הילדים.

המצב אינו פשוט, אבל כשההורים והילדים מתאמצים, הם יכולים להפחית את המתחים ביניהם – לדבר, להתפשר, להתעלות מעל הבעיות בשביל לשמור על איכות הקשר ביניהם. כך יכולים כולם להרוויח, לצעירים יש אהבה טובה משלהם, והיחסים עם ההורים נשמרים גם הם.